

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Petra Jurečič

Predsedniške volitve 2012: Analiza volilne kampanje kandidata Boruta Pahorja

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Petra Jurečič

Mentor: red. prof. dr. Miro Haček

Predsedniške volitve 2012: Analiza volilne kampanje kandidata Boruta Pahorja

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

Predsedniške volitve 2012: Analiza volilne kampanje kandidata Boruta Pahorja

Diplomsko delo skozi teoretično-analitično metodo analizira potek predsedniških volitev 2012. Poudarek je na predvolilni kampanji kandidata Boruta Pahorja, ki na podlagi javnomnenjskih raziskav ni veljal za favorita. Borut Pahor je na svojevrsten način izpeljal kampanjo, za katero se je med predvolilnim časom ogrela tudi večina ljudi. Pri spreminjanju stališč volivcev pred volitvami igrata največjo vlogo televizija preko soočenj in pa socialna omrežja. Soočenja kandidatov na televiziji potekajo v živo, tako da volivci dobro ocenijo, kdo izmed kandidatov je primeren za predsednika države. Slaba stran predvolilnih soočenj pa je odsotnost tematik, ki so v pristojnosti predsednika države, saj zaradi večje gledanosti politika postaja bolj "show", kot pa kanal za resen diskurz. Z analizo soočenj in javnomnenjskih raziskav sem skušala ugotoviti, kaj je bil glavni razlog, ki je Borutu Pahorju prinesel zmago na volitvah. Zaradi dobrih retoričnih sposobnosti in osebnostnih lastnosti je Borut Pahor prepričal volivce, da je pravi ljudski človek, in da mu je vloga predsednika republike pisana na kožo.

Ključne besede: predsedniške volitve, predsednik Republike Slovenije, Borut Pahor.

Presidential elections 2012: Analysis of election campaign of candidate Borut Pahor

The diploma thesis applies a theoretical and analytical model to analyse the course of the presidential elections held in 2012. The emphasis of the thesis is on the electoral campaign ran by candidate Borut Pahor, who was not considered a favourite based on public opinion polls. Borut Pahor ran his campaign in a unique way that the majority of the voters warmed to during the election campaign. When changing voters' position before an election, the biggest roles are played by television through face-offs, as well as social networks. Candidates face off against each other in live televised debates, giving the voters a chance to assess which candidate is suitable for president of the country. The bad side of pre-election face-to-face debates is the absence of issues that rank amongst the powers of the president-elect, meaning that politics become more of a "show" in order to increase ratings than a channel for a serious line of discourse. By analysing the face-to-face live debates and public opinion polls I attempted to establish the main reason that brought Borut Pahor victory in the election. Thanks to his rhetorical skills and personal characteristics Borut Pahor convinced voters that he was a real man of the people and that he was made for the role of president of the country.

Key words: presidential elections, president of the Republic of Slovenia, Borut Pahor.

KAZALO

1 UVOD	6
2 METODOLOŠKI NAČRT	7
2.1 Namen in cilj diplomskega dela.....	7
2.2 Zgradba diplomskega dela	7
2.3 Hipotezi.....	7
2.4 Raziskovalne metode in tehnike	8
3 TEORETIČNA IZHODIŠČA DIPLOMSKEGA DELA	9
3.1 Politični sistem Republike Slovenije	9
3.1.1 Ustava Republike Slovenije.....	9
3.1.2 Državni zbor.....	11
3.1.3 Državni svet	12
3.1.4 Vlada	13
3.1.5 Sodstvo.....	14
3.2 Predsednik Republike Slovenije	15
3.2.1 Volitve predsednika republike v Sloveniji.....	18
3.2.2 Predsedniška volilna kampanja.....	19
3.2.3 Predsedniški kandidat	21
3.3 Vpliv množičnih medijev.....	23
4 EMPIRIČNI DEL	26
4.1 Predsedniške volitve 2012	26
4.2 Analiza volilne kampanje kandidata Boruta Pahorja.....	26
4.2.1 Predstavitev kandidata	26
4.2.2 Ciljna usmerjenost	27
4.2.3 Program in slogan kampanje.....	27
4.3 Analiza soočenj in javnomnenjskih raziskav	28
5 SKLEP	39
6 LITERATURA	42
PRILOGA	47
Priloga A: INTERVJU Z MATJAŽEM NEMCEM	47

KAZALO SLIK IN TABEL

Slika 4.1: Podpora volivcev v času 26.-27. septembra 2012 (n=500)	29
Slika 4.2: Podpora volivcev 13. oktobra 2012 (n=700).....	29
Slika 4.3: Podpora volivcev v času 24.-25. oktobra 2012 (n=407)	30
Slika 4.4: Podpora volivcev v času 5.-7. novembra 2012 (n=817).....	31
Slika 4.5: Podpora volivcev v času 12.-15. novembra 2012 (n=645).....	34
Slika 4.6: Podpora volivcev v času 27.-29. novembra 2012 (n=786).....	34
Tabela 4.1: Prvo soočenje predsedniških kandidatov na kanalu POP TV (25. 10. 2012)	30
Tabela 4.2: Drugo soočenje predsedniških kandidatov na kanalu POP TV (2. 11. 2012)	32
Tabela 4.3: Tretje soočenje predsedniških kandidatov na kanalu POP TV (8. 11. 2012)	33
Tabela 4.4: Četrto soočenje predsedniških kandidatov na kanalu POP TV (29. 11. 2012)	35
Tabela 4.5: Primerjava mnenj predsedniških kandidatov v 2. krogu volitev.....	38

1 UVOD

Kaj je tisto, ki iz kandidata naredi zmagovalca? Je to le zgolj sreča, naključje, stanje duha volivca, v katerem je ta trenutek, aktualna dogajanja v državi? Je morda uspešna predvolilna kampanja, ki je skrbno načrtovana, ali pa osebnost, značaj kandidata? Ta vprašanja sem si vedno postavljala, ko so bile na sporedu volitve, bodisi parlamentarne, občinske, ali pa volitve za predsednika države. Volitve predsednika države so mi bile vedno najbolj zanimive, da so novinarji kandidate vedno spraševali o temah, ki nikakor niso bile relevantne za funkcijo, za katero so kandidirali. Človek je nekako dobil občutek, ko je spremljal soočenja po televiziji, da je vse skupaj speljano bolj kot nekakšen "šov", saj so novinarji s postavljanjem določenih vprašanj izzvali kandidate, da se pokažejo v vsej svoji luči. To je tudi razlog, zakaj sem si to temo izbrala za diplomsko nalogo. Volitve za predsednika republike 2012 so toliko bolj zanimive, kot katerekoli druge, saj je bilo takratno ozračje v državi zelo napeto. Ljudje so izgubili upanje v politične institucije, demonstracije so potekale v vseh večjih mestih, saj je ljudem dokončno prekipelo gledati, kako njihovi izvoljeni predstavniki rušijo demokracijo z razkazovanjem svojih "mišic". Oblast v državi je dosegla stranka, ki ni prejela večine glasov na parlamentarnih volitvah. Treba je bilo izvoliti kandidata, ki bi pomiril nastalo situacijo in zagotovil medsebojno sodelovanje političnih strank za rešitev iz krize.

Javnomnenjske raziskave so na začetku kazale veliko prednost takrat aktualnemu predsedniku države Danilu Türku, saj je Borut Pahor za seboj pustil slab pečat v vlogi predsednika vlade. Njegova vlada ni bila ravno priljubljena, dokončno dno pa je dosegla po izglasovani nezaupnici vladi septembra 2011. Zato je še toliko bolj presenetila zmaga kandidata Boruta Pahorja.

2 METODOLOŠKI NAČRT

2.1 Namen in cilj diplomskega dela

Namen diplomske naloge je analizirati predvolilna soočenja predsedniških kandidatov ter javnomnenjskih raziskav razložiti končni rezultat na volitvah predsednika republike 2012 in ugotoviti, kaj je bilo ključno za zmago kandidata Boruta Pahorja.

2.2 Zgradba diplomskega dela

Diplomska naloga je sestavljena iz dveh glavnih delov. Prvi del pojasnjuje temeljne pojme, ki so pomembni za razumevanje instituta predsednika države in njegovo vlogo v političnem sistemu Republike Slovenije. Nato sledi pojasnjevanje pojmov, ki imajo pomembno vlogo pri samih volitvah predsednika države. V drugem delu prikazujem okolje oziroma stanje v državi v času volitev in analizo volilne kampanje kandidata Boruta Pahorja ter skušam preko analize soočenj ter javnomnenjskih raziskav priti do odgovora zastavljenima hipotezama in razumeti kaj je bilo ključno za zmago na predsedniških volitvah 2012.

2.3 Hipotezi

Ker se televizijske hiše čedalje bolj ukvarjajo z gledanostjo oddaj, kot pa z dejanskimi, včasih tudi dolgočasnimi aktualnimi novicami, me je zanimalo predvsem, kakšno tematiko so postavili v ospredje pri oddaji Volitve 2012 na kanalu POP TV. Glede na to, da pri nas predsednik republike nima relevantne funkcije pri vodenju države, sem predvidevala, da se bodo vprašanja nanašala bolj ali manj na aktualne dogodke in napake kandidatov. To mi je bilo vodilo pri raziskovanju prve hipoteze:

Televizijska soočenja so zajemala tematike, ki se ne navezujejo na področja delovanja predsednika države.

Čas, v katerem so potekala predvolilna soočenja, ni bil ravno naklonjen državnim institucijam, saj je vladala splošna kriza, tako v gospodarstvu kot tudi v politiki. To je bil tudi glavni razlog, da so se ljudje začeli zavedati, da je čas za spremembo. Pozivi k protestom so zajeli celotno Slovenijo, s pomočjo socialnih omrežij so se organizirale množice ljudi, ki so pozivale odgovorne, da se soočijo z napakami, ki so jih storili in da je treba prevetrili slovensko politično sceno. Ker so vsi kandidati prihajali iz obstoječe politične scene, sem bila prepričana, da bo zmagal tisti kandidat, ki bo prepričal ljudi, da ima recept za boljši jutri. Zato sem postavila drugo hipotezo:

Odziv in mnenje kandidatov na proteste v državi je vplivalo na rezultat predsedniških volitev 2012.

2.4 Raziskovalne metode in tehnike

Na podlagi primarnih (ustava in zakoni) in sekundarnih virov (knjige, članki, publikacije) sem opredelila teoretska izhodišča diplomske naloge in tako pojasnila osnovne pojme, ki so povezani s samo vlogo predsednika v slovenskem političnem prostoru, poleg tega pa je pojasnjen tudi vpliv množičnih medijev na volivce. V empiričnem delu sem uporabila sekundarno analizo obstoječih javnomnenjskih raziskav časopisa Delo, s katero sem ugotavljala trend gibanja mnenj volivcev. Informacije, pridobljene preko intervjuja z g. Nemcem, so mi bile v pomoč pri analizi volilne kampanje kandidata Boruta Pahorja. Glavni del raziskovanja pa je bila analiza soočenj predsedniških kandidatov na tv kanalu POP TV, ki mi jo je v prostorih televizijske hiše omogočil njihov novinar, Anže Božič.

3 TEORETIČNA IZHODIŠČA DIPLOMSKEGA DELA

3.1 Politični sistem Republike Slovenije

Za stabilnost politike v državi je najbolj pomembna utrjena demokracija. Poleg tega pa ne smemo zanemariti tudi vnetost in zmožnost vključevanja državljanov v proces odločanja in učinkovitost političnega sistema, kar pomeni, da je politični sistem učinkovit pri reševanju težav, sprejemanju odločitev in izvajanju le-teh (Brezovšek in Haček 2012, 7).

Politični sistem lahko razumemo kot organizirano celoto skupin, političnih dejavnosti in odnosov, političnih organizacij, institucij strank in politične kulture. Opredelimo ga kot medsebojno vzajemen in dovolj сложен skupek družbenih odnosov, norm in ustanov, ki formirajo javno oblast in pozicijo v družbi (Brezovšek in Haček 2012, 12). Zmanjšana politična podpora ali povečane politične zahteve lahko politični sistem privedeta v stresno stanje (Brezovšek in Haček 2012, 15).

V Sloveniji imamo parlamentarni sistem, ki spada med najobširnejše sisteme oblasti. Zaradi pluralnega značaja oblasti se sestavljajo koalicijske vlade, ki so pomembne v vseh demokratičnih sistemih. Druga prednost parlamentarnega sistema je enakomerna in bolj porazdeljena vloga, moč in pooblastila. Kljub temu, da parlamentarni sistem velja za bolj nestabilnega, je njegova prednost prilagodljivost sistema, saj se vlade hitreje spreminjajo, če to zahtevajo okoliščine. Pomanjkljivost parlamentarnega sistema je v prvi vrsti nestabilnost izvršne oblasti, saj je predsednik vlade izbran neposredno. V primeru izglasovane nezaupnice pa lahko vlada pade. Slaba stran parlamentarnega sistema pa je tudi možnost izsiljevanja. (Brezovšek in Haček 2012, 69)

3.1.1 Ustava Republike Slovenije

Ustava je poglobljen in največji splošni pravni akt, saj ureja ključna vprašanja države in njene ureditve (Kaučič 2009, 85). Ustava je bila sprejeta 23. decembra 1991. Z ustavo Republike Slovenije iz leta 1991 je bila potrjena dosežena samostojnost in

neodvisnost Republike Slovenije (Ribičič 2009, 84). Ustava je zelo pomemben dokument, ki mora omogočiti demokratično in učinkovito delovanje nove države. Lahko bi rekli, da je ustava osebna izkaznica države, je prostor za evolucijo notranje demokratične prakse in »passport« za vstop v Evropo in svet (Ribičič 2009, 84).

Proces oblikovanja in uzakonjevanja slovenske Ustave je potekal vzajemno s slovensko osamosvojitvijo in njeno demokratizacijo. Demokratizacija se je odvijala od konca osemdesetih do začetka devetdesetih let in ustvarila podlago za prehod na novo ustavno ureditev. Eden izmed glavnih ciljev tega dogovora je nacionalna osamosvojitve, vendar je ta postopek osvoboditve prerasel sprejemanje nove ustave. Zaradi nedosegljivega političnega soglasja o novi ustavni ureditvi je bila nova ustava sprejeta okoli šest mesecev po razglasitvi neodvisnosti (Haček in drugi, 30).

Slovenska ustava pozna le splošne določbe, ki so oblikovane kot pravne norme (Kaučič 2009, 89). »Kot izhodiščne norme so vsebovane v prvem poglavju ustave (za preambulo in pred poglavjem o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah), torej na samem začetku normativnega dela ustave, zajemajo pa prvih trinajst členov ustave« (Kaučič 2009, 89). Vsebina preambule k ustavi Republike Slovenije je zelo splošna. Njen pomen je zlasti v tem, da sporoča razloge, ki so narekovali sprejem ustave in navaja temeljna izhodišča ustave ter vrednostna merila, ki jih želi uresničiti (Kaučič 2009, 87). Preambula je obvezujoča praktično bolj kot sama ustava, saj so faktumi, ki jih zajema, temeljni za dojetje funkcij ustave in splošno izhodišče za dojetje posameznih enot (Brezovšek in Haček 2012, 84).

Državna ureditev na podlagi ustave poteka iz načela delitve oblasti, vendar pa ne zapoveduje jasne delitve oblasti in ne postavlja jasnega parlamentarnega sistema, saj se predsednik države voli neposredno in ima možnost razveljavitve zakona po lastni oceni (Brezovšek in Haček 2012, 86).

Po ustavi se predsednik države voli neposredno, vendar pa so njegove pristojnosti bolj ali manj simbolične. Spodnji dom parlamenta (državni zbor), ki šteje 90 članov ima razmeroma močno vlogo, precej manjšo funkcijo pa ima zgornji dom parlamenta (državni svet), ki šteje 40 članov in devet članov ustavnega sodišča (Brezovšek in Haček 2012, 45).

3.1.2 Državni zbor

Državni zbor šteje 90 poslancev, ki so izvoljeni s tajnim glasovanjem neposredno na podlagi splošne in enake volilne pravice in predstavlja zakonodajno in predstavniško telo. Madžarska in italijanska narodna skupnost pa imata vsaka po eno poslansko mesto. Vsega skupaj državni zbor šteje 88 predstavnikov ljudstva ter 2 poslanca, ki zastopata posebne interese (Brezovšek in Haček 2012, 107–108).

Državni zbor kot predstavniško telo izvaja vse funkcije, ki so tipične za sodobni parlament. Kot predstavniško telo izraža ljudsko suverenost v katerem so zastopana razna politična mnenja volilnega telesa, ki so organizirana v političnih strankah. V grobem lahko funkcije državnega zbora razdelimo na nadzorno, zakonodajno ter volilno (Brezovšek in Haček 2012, 112). Med zakonodajne funkcije državnega zbora spada: sprejemanje spremembe ustave, zakonov in drugih splošnih aktov, nacionalnih programov, deklaracij, resolucij, priporočil in stališč ter sprejemanje svojega poslovnika, državnega proračuna, ratificiranje mednarodnih pogodb in razpis referendumov. Neposreden vpliv na zakonodajno funkcijo imata zlasti referendum ter ljudska iniciativa. Med volilne funkcije državnega zbora spada: volitve predsednika vlade in ministrov, predsednika in podpredsednika državnega zbora, ustavne sodnike, sodnike, 5-članski sodni svet, guvernerja centralne banke, člane računskega sodišča, varuha človekovih pravic itd. Med nadzorne funkcije državnega zbora štejemo: odredbo parlamentarne preiskave, odločanje o zaupnici in nezaupnici vladi in o obtožbah predsednika republike, predsednika vlade in ministrov pred ustavnim sodiščem. Državni zbor med drugim potrjuje mandat poslancev, odloča o imuniteti poslancev in ustavnih sodnikov ter odloča o lastnem delu in poslovanju (Brezovšek in Haček 2012, 112–113). Na teh področjih s svojimi pooblastili je Državni zbor kompetenten poleg odločanja o zakonih, tudi o političnih vprašanjih, ki so predmet različnih področij družbenega življenja. Državni zbor ima poleg naloge sprejemanja odločitev tudi ustvarjanje legitimnosti, rekrutiranje, socializiranje in izobraževanje (Brezovšek in drugi 2007, 51–52).

Predsednik parlamenta se izvoli z večino glasov vseh poslancev. Njegova naloga je vodenje dela in predstavljanje državnega zbora. Predsednik parlamenta predvsem skrbi za izvrševanje z ustavo določenih odnosov z državnim svetom, s predsednikom

države, z vlado in ostalimi državnimi organi. Poleg predsednika državnega zbora poslovnik dopušča največ tri podpredsednike državnega zbora, med katerim mora biti eden iz največje opozicijske poslanske skupine. Ti tvorijo, poleg vodij poslanskih skupin in poslancev narodnih skupnosti, kolegij predsednika, ki pomaga pri organizaciji dela državnega zbora (Brezovšek in Haček 2012, 114–115).

Da je odločanje v parlamentu lažje in bolj pretehtano skrbijo delovna telesa, ki jih sestavljajo poslanci. Delovna telesa predstavljajo odbore, ki so ponavadi stalni in osnovani za identična področja kot ministrstva, ter komisije, ki opravljajo specifične naloge, zlasti na pristojnosti volilnih in nadzornih funkcij državnega zbora (Brezovšek in Haček 2012, 116).

3.1.3 Državni svet

Državni svet 96. člen Ustave Republike Slovenije opredeljuje kot reprezentanco interesov iz socialne, gospodarske, poklicne in lokalne sfere. Sestavljen je iz 40 članov: vsakega po 4 predstavnike delodajalcev, delojemalcev, kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev, 6 predstavnikov negospodarske dejavnosti ter 22 predstavnikov lokalnih interesov (Brezovšek in Haček 2012, 128).

Ustava uvršča državni svet takoj za državnim zborom, torej pred predsednika republike (Grad in drugi 2009, 195).

Državni svet s svojimi pristojnostmi do določene mere vpliva na sprejem in vsebino zakonov. Pristojnosti Državnega sveta določa 97. člen Ustave Republike Slovenije, in sicer predlaga državnemu zboru sprejem zakonov, poda mnenje o vseh zadevah iz njegove pristojnosti, zahteva ponovno odločanje zakona pred razglasitvijo, zahteva razpis zakonodajnega referendum, zahteva parlamentarno preiskavo, izreče mnenje o posamezni zadevi, če tako zahteva državni zbor. Državni svet ima zlasti iniciativno, suspenzivno in svetovalno funkcijo (Brezovšek in Haček 2012, 130). »Pomemben del celotnega koncepta državnega sveta so javni posveti in razprave, saj svet nastopa kot vez med uradno politiko in civilno družbo« (Brezovšek in Haček 2012, 133).

Člani sveta se volijo neposredno za dobo petih let, na osnovi posebne volilne pravice, ki jo imajo nosilci teh interesov. Svetniška funkcija je nezdružljiva s katero koli funkcijo v državnih organih. Predsednika in podpredsednika Državnega sveta volijo člani z večino glasov. Državni svet ima tudi komisije, v kateri je vsaj en član iz posameznega področja (Brezovšek in Haček 2012, 134).

3.1.4 Vlada

»Položaj vlade Republike Slovenije je v temeljih urejen že v ustavi, zlasti način njenega oblikovanja in njena odgovornost državnemu zboru, podrobneje pa z zakonom o vladi, poslovníkom državnega zbora Slovenije in poslovníkom Vlade Republike Slovenije« (Grad in drugi 2009, 222). Vlada je nosilka izvršilne veje oblasti in najvišji organ državne uprave Republike Slovenije. Sestavljajo jo predsednik vlade, 12 ministrov z resorjem in 1 minister brez resorja. Ministre imenuje parlament na osnovi predloga predsednika vlade. Ministri vodijo in predstavljajo ministrstvo in organe v njegovi sestavi ter opravljajo druge naloge, ki jih določa zakon ali drug predpis. Na ministrstvih se določita 2 državna sekretarja, ki pomagata ministru pri izvrševanju njegovih funkcij. Znotraj ministrstva generalni direktorji vodijo upravna in strokovna dela na zaokroženih delovnih segmentih (Brezovšek in Haček 2012, 136).

Funkcijo vlade delimo na dve področji: prvo področje zajema opravljanje politično izvršilne funkcije, drugo področje pa zajema upravne funkcije (Grad in drugi 2009, 227). V okvirih politično izvršilne funkcije priporoči državnemu zboru politiko, ponudi v sprejem zakone in druge akte ter skrbi za njihovo izvrševanje. V okvirih upravnih funkcij nastopa kot vrh državne uprave, kjer določa in kontrolira delovanje upravnih organov. S pomočjo ministrov, ki so člani vlade pa posamezne organe tudi neposredno vodi (Brezovšek in Haček 2012, 139). Med funkcije vlade spada predvsem izvajanje politik, ki jih določa parlament, ter izvedbe zakonov in ostalih aktov državnega zbora (Grad in drugi 2009, 227). Za vlado je predvsem pomembna predlagateljska funkcija, saj parlamentu priporoči v sprejem zakone, druge predpise in splošne akte, s tem vpliva na vsebino predlaganih rešitev. Po naši ureditvi ima predsednik vlade močan položaj, saj je njegova primarna skrb vodenje in usmerjanje

dela vlade, skrbi za soglasno politično in upravno usmeritev vlade, koordinira delo ministrov, zastopa vlado ter sklicuje in vodi njene seje (Brezovšek in Haček 2012, 140).

Vlada se načeloma sestavi, ko predsednik države poda mandat za sestavo vlade predsedniku tiste politične stranke, ki je na volitvah pridobila večino sedežev v državnem zboru, oziroma predsedniku ene od strank, ki tvorijo koalicijo parlamentarnih strank, ki so prejele večino glasov. Predsednik prevladujoče stranke sestavi vlado in ponudi predsedniku države člane vlade v imenovanje, ki le-te samo formalno sprejme. Predsednik prevladujoče stranke se z svojim naborom vlade predstavi v državnem zboru, ta pa odloča o izreku zaupnice. Predsednik vlade je izvoljen na podlagi večine glasov vseh poslancev, kar mu daje visoko stopnjo legitimnosti. Če mandatar ni izvoljen, predsednik ali pa poslanska skupina oziroma skupina najmanj desetih poslancev predlaga istega ali drugega kandidata. Imenovanje ministrov poteka s tajnim glasovanjem, kjer poslanci glasujejo o listi kandidatov za ministre kot celoti. Če večina ministrskih sedežev ni zasedena, lahko to ovira ali preprečuje normalno delo vlade, v skrajnem primeru pa lahko pripelje tudi do razpusta parlamenta in predčasnih volitev (Brezovšek in Haček 2012, 145–148).

3.1.5 Sodstvo

Poleg zakonodajne in izvršilne funkcije imamo po tradicionalni delitvi oblasti tudi tretjo, in sicer sodno funkcijo.

Sodna funkcija izvršuje zakone in dela zlasti na iniciativo drugih subjektov. Njene odločitve so nepreklicne, pri svojem delu pa je popolnoma neodvisna in samostojna od različnih političnih odločitev. Nadzira delo državne uprave prek upravnega sodišča in celo bedi nad zakonodajno funkcijo. Sodno funkcijo opravljajo sodišča, znotraj njih pa jo izvajajo sodniki. Sodnike imenuje predsednik republike ali pa pristojni minister. Sodniki so pri svojem delu vezani le na ustavo in zakon. Sodnike izvoli državni zbor v trajni mandat in so tako izvoljeni le enkrat (Brezovšek in Haček 2012, 172–173).

Po predvideni zakonski ureditvi se sodišča delijo na sodišča splošne pristojnosti in specializirana sodišča. Splošna sodišča se delijo na okrajna, okrožna, višja ter Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Vrhovno sodišče je najvišje sodišče, ki kot zadnje odloča o pravnih sredstvih in skrbi za enotno sodno prakso vseh splošnih sodišč. Delovna, socialna ter upravno sodišče pa sodijo med specializirana sodišča (Brezovšek in Haček 2012, 180–181).

Ustavno sodišče predstavlja najvišji organ, ki skrbi za varovanje ustavnosti ter zakonitosti, človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Deluje samostojno in neodvisno od ostalih organov. Sestavlja ga devet sodnikov, ki jih na predlog predsednika republike izvoli državni zbor za dobo devetih let. V pravosodnem sistemu ima Ustavno sodišče prav poseben položaj, saj lahko odpravi in razveljavi sodbo Vrhovnega sodišča, razveljavi zakon ali odpravi uredbo (Brezovšek in Haček 2012, 187–190).

3.2 Predsednik Republike Slovenije

Delovanje in neformalni vpliv predsednika republike naj bi ščitil bistvene ustavne vrednote in skrbel, da državni mehanizmi delujejo usklajeno. Predsednik naj bi vnašal v našem političnem sistemu predvsem večjo stabilnost, državni zbor naj bi prispeval k večji demokratičnosti, vlada pa naj bi prispevala k večji učinkovitosti. Na žalost pa ob nastanku morebitne vladne krize v Sloveniji, predsednik republike nima dovolj pooblastil, ki bi pomagali pri njenemu reševanju. In sicer predsednik države ne more razpustiti parlamenta, niti nima možnosti ponovno razpisati predčasnih volitev, saj mu njegove pravice tega ne omogočajo. Predsednik je primoran razpisati predčasne volitve le, če ugotovi po ponavljajočih se poskusih, da nihče od kandidatov za sestavo vlade ni sposoben pridobiti ustrezne podpore v parlamentu (Boh in Lajh v Fink-Hafner in Boh 2003, 154–155).

Predsednik republike se voli za funkcijsko dobo petih let, vendar je lahko izvoljen le dvakrat zaporedoma (Ustava RS 2005, 103. člen). Prve volitve so potekale istočasno z državnoborskimi volitvami. H krepitvi politične stabilnosti in zagotovitvi neprekinjenosti delovanja države pomaga tudi različna mandatna doba predsednika

republike in poslancev državnega zbora. Predsednik države, zaradi neposredne izvolitve skrbi, da pride do izraza širok ljudski konsenz o usmeritvah in splošnih vrednotah, ki jih le-ta poseblja, pri volitvah v parlament, ki se sestavi po proporcionalnem načelu, pa se izraža večstrankarski politični pluralizem. (Ribarič v Brezovšek 1996, 121). V primeru, da se mandatna doba predsednika republike izteče med vojno ali med trajanjem izrednega stanja, mu mandat preneha šest mesecev po prenehanju vojnega ali izrednega stanja (Ustava RS 2005, 103. člen).

Funkcija predsednika republike je nezdružljiva z opravljanjem katerekoli druge javne funkcije ali poklica (Ustava RS 2005, 105. člen). Predsednik mora biti s svojim delovanjem nepristranski, zato je tukaj distanca oziroma njegova nevtralnost pri strankarski politični usmeritvi pomembna. Predsednik mora tako pustiti svoje članstvo v politični stranki v mirovanju, prav tako pa se ne sme udeleževati kakršnekoli strankarske aktivnosti, vendar pa iz ustavnopravnega vidika k temu ni zavezan. To pa še ne pomeni, da bi zaradi svojih funkcij, distance oziroma njegove nevtralnosti predsednik države zatajil svoje mnenje in nazore (Ribarič v Brezovšek 1996, 121–122).

Med **pristojnosti** predsednika republike spada: razpis volitev v državni zbor; razglasitev zakonov; imenovanje državnih funkcionarjev, kadar to določa zakon; postavljanje in odpoklic veleposlanikov in poslanikov republike in sprejem poverilnih pisem tujih diplomatskih predstavnikov; izdajanje listin o ratifikaciji; odločanje o pomilostitvah; podeljevanje odlikovanj in častnih naslovov; opravljanje drugih zadev, določenih z ustavo. Če državni zbor tako zahteva, pa mora predsednik republike izreči svoje mnenje o določenem vprašanju (Ustava RS 2005, 107. člen).

Predsednik republike poskrbi za razpis volitev v državni zbor, skliče državni zbor na prvo zasedanje, lahko tudi zahteva od državnega zbora, da se sestane na izredni seji, lahko tudi prevzame del funkcij državnega zbora v vojnem ali izrednem stanju, če se ta ne more sestati zaradi različnih vzrokov. Predsednik republike ni pristojen razpustiti državni zbor, razen izjemoma, če državni zbor po nekajkratnih poskusih nikakor ne more oblikovati vlade, ki bi imela večinsko podporo ali vsaj večino opredeljenih glasov (Brezovšek in Haček 2012, 186).

Med pristojnosti predsednika republike spada tudi razglasitev zakonov, ki mu jih mora državni zbor po dolžnosti predložiti v razglasitev osmi dan po njihovem sprejemu, seveda če državni svet ne zahteva ponovnega odločanja o zakonu. Predsednik republike ima pristojnost predlagati parlamentu kandidate ter sodnike za ustavno sodišče in še za določene druge nosilce visokih državnih funkcij, kot so varuh človekovih pravic, člani računskega sodišča itd. (Brezovšek in Haček 2012, 186).

Če se državni zbor ne more sestati zaradi izrednega stanja ali vojne, lahko predsednik države, po predlogu vlade izda uredbe, ki imajo zakonsko moč, na podlagi katerih začasno uredi nujne zadeve. Izdane uredbe predsednika države imajo le pogojno veljavo, saj jih še vedno mora sprejeti državni zbor. V vojnem času ali v času izrednega stanja lahko predsednik odloči o uporabi slovenske vojske, uvedbi delovnih in materialnih dolžnosti in pa splošni mobilizaciji (Brezovšek in Haček 2012, 187).

Predsednik republike, ne more imenovati kandidata predsednika vlade, lahko ga le predlaga, saj te pristojnosti ne more izvrševati samostojno (Brezovšek in Haček 2012, 187).

Prvotna vloga predsednika na zunanjepolitičnem področju je predstavljanje Republike Slovenije in z njo povezane pristojnosti, poleg tega pa lahko predsednik države imenuje veleposlanike, sprejema poverilna pisma tujih diplomatskih predstavnikov in izdaja listine o ratifikaciji. Predsednik države ima možnost odločanja tudi o pomilostitvi zapornikov ter podeljuje odlikovanja in častne naslove (Brezovšek in Haček 2012, 186–187). Ena izmed pogostejših nalog predsednika je tudi opravljanje obveznosti, ki so državnega protokolarnega in reprezentativnega pomena, lahko pa se po svoji volji udeleži tudi katerekoli prireditve na mikro ravni in tako vzpostavi, da se ljudje lahko poistovetijo z državo. Cerar meni, da je za utrditev stabilnosti političnega sistema ravno ta funkcija predsednika ogromnega pomena (Cerar 1997, 76).

Pristojnosti predsednika države so restriktivno določene, vendar ne moremo reči, da niso pomembne. Pri tem ne gre le za njegovo temeljno funkcijo (predstavljanje države in poveljevanje obrambnim silam), ampak tudi za celo vrsto drugih pristojnosti, ki jih ustava poverja predsedniku republike. Še zlasti so tukaj pomembne njegove

pristojnosti, ki so vezane na izredno stanje in vojne razmere (Grad in drugi 2009, 217).

Kar se tiče posega v pristojnosti drugih državnih organov je tu predsednik republike po ustavi zelo omejen. O sporih, ki bi v zvezi s tem nastali med parlamentom, predsednikom in vlado, odloča ustavno sodišče. Državni zbor lahko predsednika republike obtoži pred ustavnim sodiščem, če pri opravljanju svoje funkcije predsednik krši ustavo ali huje, krši zakon. Ustava določa, da ustavno sodišče lahko odloča o odvzemu funkcije predsedniku republike z dvotretjinsko večino vseh sodnikov ustavnega sodišča. Zoper predsednika republike se lahko sproži kazenski postopek, saj predsedniku imuniteta ne pripada (Grad in drugi 2009, 217–218).

3.2.1 Volitve predsednika republike v Sloveniji

Predsedniške volitve v Sloveniji urejata Ustava Republike Slovenije ter Zakon o volitvah predsednika republike. V 103. členu Ustave je določeno, da predsednika republike volimo na volitvah, ki so neposredne, splošne in tajne (Ustava Republike Slovenije 2005). V 1. členu Zakona o volitvah je določeno, da je predsednik republike voljen na podlagi volilne pravice, ki je splošna in enaka, volitve pa so svobodne in neposredne na katerih glasovanje poteka tajno (Zakon o volitvah predsednika republike 1992).

Predsednik države je voljen za petletno obdobje, to funkcijo pa lahko zasede le dvakrat zaporedoma (Brezovšek in Haček 2012, 237).

Začetek kandidature se poda s predlogom, ki vsebuje ime predlagatelja in kandidatove osebne podatke ter kdo kandidata predstavlja. Predlog mora vsebovati tudi predloženo soglasje kandidata, ki ga poda pisno, poleg tega pa mora vsebovati podpise poslancev oziroma tistih volivcev, ki so kandidaturo podprli. Če predlog kandidature vloži politična stranka, mora priložen zapisnik vsebovati določitev kandidature in pravila, ki jih politična stranka ima. Predlog kandidature se vloga petindvajset dni pred glasovanjem in se vloži neposredno republiški volilni komisiji. Po preizkusu zakonitosti pravilno vloženi kandidatur, republiška volilna komisija

določi celoten seznam kandidatur za predsednika republike, kateri vsebuje imena kandidatov in njihov predlagatelj. Seznam se objavi najkasneje petnajsti dan pred dnevom glasovanja (Zakon o volitvah predsednika republike 1992).

Izid volitev za predsednika republike ugotovi republiška volilna komisija. Za predsednika republike se izvoli kandidat, ki prejme večino veljavnih glasov (Zakon o volitvah predsednika republike 1992). V Sloveniji je za izvolitev predsednika države v uporabi volilni sistem absolutne večine, s tem se izvoli kandidat, ki mu uspe na volitvah pridobiti vsaj 50 % oddanih glasov +1 glas. (Krašovec 2007, 171). V primeru da nihče od kandidatov za predsednika republike ni dobil večine veljavnih glasov volivcev, se med kandidata, ki sta dobila največ glasov, glasovanje ponovi (Brezovšek in Haček 2012, 237). Ponovno glasovanje mora biti opravljeno najkasneje 21 dni po prvem glasovanju (Krašovec 2007, 171). Poročilo o izidu volitev, ki ga sestavi državna volilna komisija, se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, volilna komisija pa ga mora predložiti še predsedniku državnega zbora in s tem se postopek izvolitve tudi uradno konča (Grad 2007, 20).

3.2.2 Predsedniška volilna kampanja

Preden se osredotočimo na predsedniško volilno kampanjo, moramo razumeti, kaj volilna kampanja sploh je. Slovenska zakonodaja opredeli volilno kampanjo kot »vse oblike politične oglaševalske vsebine in druge politične propagande, katerih namen je vplivati na odločanje volivk in volivcev pri glasovanju na volitvah« (ZVRK 2007, 1. čl). Pri volilni kampanji imamo v mislih predvsem propagando v medijskem prostoru, elektronske publikacije, uporabo storitev telekomunikacije, razna plakatiranja in organiziranje javnih shodov, ki se navezujejo na volilno kampanjo (ZVRK 2007, 1. čl.).

Kandidat preko svoje volilne kampanje potencialnim volivcem sporoča informacije o sebi, svojem programu in mnenjih oziroma osebnostnih prepričanj. Cilj takega načina volilnih kampanj je pridobitev glasov na volitvah oziroma končno zmago na volitvah. Volilna kampanja je idealen prostor za razpravo o obstoječi politiki, kandidatovi ideji in načinu vodenja, ki ga kandidat zagovarja, s časom pa se intenzivnost volilne

kampanje povečuje (Novak 2014, 29–31). Kandidati ali politične stranke komunicirajo z volivci najpogosteje z medijsko pomočjo (Novak in Šinkovec 1990, 5). Velik pomen na samo komunikacijo ima tudi okolje, v katerem poteka volilna kampanja (Brady in drugi 2006). Sestavlja ga preplet oziroma skupek treh vidikov. Najprej je tu sam kandidat, kjer je pomembna analiza njegove volilne kampanje in seveda vsebina volilnega programa. Potem sledijo volivci, preko katerih vzamemo v analizo volilni rezultat in raziskave javnega mnenja. Zadnji vidik pa so mediji, kjer kvalitativno analiziramo vsebino televizijskih soočanj (Kustec Lipicer 2010, ur., 18). Brezovšek in Haček ugotavljata, da je v politični areni vse bolj pomembna tehnična spretnost politika in da je za prihod na oblast odvisna njegova ekspertiza oziroma medijski talent. S tem pa se razkorak med oblastjo in družbo še povečuje (Brezovšek in Haček 2012, 104).

Predsedniška volilna kampanja se od ostalih kampanj razlikuje v tem, da ne poudarja programa kandidata. V ospredje je postavljena osebnost kandidata. Goffman je mnenja (v Šadl 1993, 98–100), da kandidati s svojo prezentacijo imidža skušajo doseči cilje, ki so strateške narave in tako z svojimi javnimi nastopi in govori vplivajo na odziv in mnenje volivcev. Politični marketing predsedniških volitev po mnenju Zdenke Šadl (Šadl 1993, 101–108) poudarja bolj splošni imidž kandidata, njegove osebne in strokovne sposobnosti, moralnost kandidata in celo fizični izgled. Med vsebinami programov kandidatov ni nikoli večjih razlik. Lastnosti predsedniških kandidatov, ki veljajo za učinkovite so:

- Politične in poklicne lastnosti: Kandidat mora volivcem dati vtis, da je dovolj ustrezen in izkušen za opravljanje funkcije. Pri se poudarja njegovo znanje, izobrazbo, kompetentnost, izkušnje, poklicne dosežke, pretekle politične zasluge
- Personalne lastnosti: Pomembno je ustvariti vtis kandidata kot »človeka«, ki ima atraktivne lastnosti, katere mu omogočajo identifikacijo z volivci.
- Moralnost kandidatov: Kandidat se predstavi kot družinski človek, kjer družina pomeni simbol, ki potrjuje imidž kandidata.
- Zunanji videz kandidatov: Obleka je eden izmed načinov neverbalne komunikacije z volivci. Velik pomen ima tudi urejena pričeska, ki skupaj z urejeno obleko daje uglajen vtis.

- Imidž in odnos do politične konkurence: Celostna podoba kandidata, se gradi tudi z njegovim odnosom do protikandidatov. Zelo hitro se lahko podoba umirjenega, skromnega kandidata spreobrne v agresivno podobo politika.

Tudi Vreg (Vreg 1992, 9) je mnenja, da je potrebno za uspešno volilno kampanjo analizirati pozitivne in negativne lastnosti kandidata, njegovo moralo in deviacijo le-te v preteklosti, sposobnost za politično akcijo, govorniške nastope na prireditvah in televiziji. Na podlagi tega se oblikuje nov videz kandidata, popravi njegova retorika in način političnega komuniciranja ter odnos do javnosti. Zraven sodi še podoba njegove žene in družine.

Po mnenju političnih psihologov so strateškega pomena za volilno kampanjo štiri lastnosti, ki jih mora kandidat posedovati: kompetentnost, vpliv, ugled in toplina (v Druckman in drugi 2004, 1182).

Osebnost kandidata sestavlja ne samo njegova politična vizija, temveč tudi poštenost, sposobnost, sočustvovanje, rahločutnost in druge vrline. Kvaliteta kandidata pa se kaže tudi preko njegove izkušnosti, dinamičnosti in stabilnosti (Vreg 1992, 10).

3.2.3 Predsedniški kandidat

Da ima osebnost predsedniškega kandidata velik vpliv dokazuje tudi raziskava, v katero je bilo tri četrtine evropskih političnih svetovalcev. Raziskava, ki je potekala leta 1999 ugotavlja, da ima kandidat ključno vlogo v kampanji in je pomemben dejavnik za doseg uspeha na volitvah. Zato je smotrno pri politični kampanji dobro izoblikovati jasen profil osebnosti kandidata (Vreg 2004, 87). Sama osebnost predsedniškega kandidata ni pogojena z vsebino politične pripadnosti, je pa pomembna pri načinu kako se kandidat politično izraža. Ekstravertni kandidat se bo izražal bolj veselo in izrazitejše kot introvertni, in zato bo raje razpravljajal na političnih srečanjih in se udeleževal političnih akcij (Pečjak 1995, 46).

Kakšna osebnost je v tistem družbenem okolju ustrezna za vodenje države, je odvisno od številnih faktorjev – volivcev, razmer v družbi, značaja naroda, kulture in zgodovine.

S pojavom televizije in predvsem zaradi njene večje vloge v političnih kampanjah sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja dobijo osebnostne značilnosti kandidatov še toliko večjo vlogo. (Keeter 1987, 344). Sporočila politikov se posredujejo preko vizualnih podob s pomočjo televizije, sama osebnost politika pa zagotovi potrebno vidno podobo, ki jo ne premore nikakršen strankarski manifest (Senjor 2006, 55). Kandidat, ki si želi pozitivnega uspeha na volitvah, mora odražati predvsem tiste lastnosti, ki so bistvene volivcem. Uspešnejši naj bi bili kandidati, ki predstavljajo nov pogled in načrt reševanja aktualnih problemov in so sposobnejši pri prepričevanju volivcev, da so njihove obljube uresničljive. Večji uspeh imajo zagotovljen tisti s političnimi izkušnjami in ki so sposobni združiti državljane v složno skupnost in tisti, ki se prilegajo narodnem značaju (Zajc v Fink-Hafner in Boh 2003, 183).

Da kandidat pridobi podporo volivcev in jih prepriča o njegovi sposobnosti za položaj, za katerega kandidira, mora poleg komunikativnosti imeti tudi naslednje lastnosti (Ule in Kline 1996, 89–103):

- **Verodostojnost:** vzbuja pri javnosti prepričanje, da je kandidat resnicoljuben, dobro informiran in ima zanesljive vire informacij. V tem primeru, bodo volivci pripravljene slediti njegovim sporočilom. Če je javnost močno vpletena v probleme, se vpliv verodostojnosti zmanjša, saj je ljudem pomembna vsebina in osnovanost kandidatovega stališča. Zato je verodostojnost kombinacija dejanskih lastnosti politika in interpelacije njegovega vedenja in sporočanja v javnosti.
- **Privlačnost:** je najbolj osebna in emocionalna lastnost. Privlačnost kandidata ima izjemno močan potencial prepričevanja, hkrati pa privlačen kandidat zna pritegniti večjo pozornost javnosti. Volivci zato pozorno sledijo in sprejmejo sporočila kandidata. Na privlačnost pa vpliva tudi kandidatovo poznavanje oz. domačnost, fizična privlačnost, sloves »dobre osebe« in podobnost s prejemniki sporočil.

- **Izražanje namer:** več kot jih kandidat izrazi, manj bo uspešen. Najboljši rezultat dobijo tisti kandidati, ki izrazijo splošne namere, vendar ne kot svoj ali strankarski motiv, temveč kot objektivno dejstvo.
- **Socialna moč:** kandidati, ki posedujejo socialno moč, imajo močan vpliv na ljudi, zato so tudi bolj pozorni na njihova sporočila, pripravljeni so slediti njihovim nasvetom in lažje sprejmejo njihova stališča.

3.3 Vpliv množičnih medijev

Množični mediji potrebujejo predsedniške volitve, ampak zagotovo ne v tolikšni meri, kot predsedniški kandidat potrebuje množičnih medijev. Brez obsežne in naklonjene pokritosti medijev je predsedniški kandidat neprepoznaven in se mora potikati po državi, dokler, če sploh, se ne zdi vreden medijske pozornosti. Mediji so tisti, ki pomagajo postavljati kontekst (Paletz in Entman 1982, 29–31).

Mediji imajo pet učinkov na javno mnenje: stabilizirajo prevladujoče mnenje, povzdigujejo dogodke, včasih spreminjajo mnenje in na koncu omejuje mnenje (Paletz in Entman 1982, 189).

V zadnjem času je poleg televizije postalo vodilno orodje komuniciranja z volivci predvsem medmrežje. Politični kandidati preko njega predstavijo informacije o svojih kariernih in osebnih dosežkih, politični preteklosti ter kvalifikacijah. Preko elektronske pošte mobilizirajo podpornike, organizirajo dogodke in zbirajo denar. Medmrežje jim pomaga vzpostaviti svojevrstno povezavo z volivci prek družabnih omrežij in spletnih dnevnikov, poleg tega pa jim omogoča prejemanje odzivov, mnenj in stališč volivcev, kar prispeva k večji dinamičnosti same kampanje. Prav ta bilateralna povezava daje volivcu osebno vpletenost v kampanjo, samemu kandidatu pa omogoča vpogled kaj dejansko volivci pričakujejo od njega (Dolinšek 2007).

Osnovna vloga televizije in ostalih medijev je informirati občinstvo, poleg tega pa ima zaradi vizualnosti oseb televizija vplivno vlogo med ostalimi mediji. Zaradi vizualnih podob, ki jih gledalec doživi na televiziji, le-ta razvije nek odnos s

kandidatom, saj se postavi v vlogo izpraševalca ali pa v izprašenega. Zato gledalec lažje razume konkretna politična stališča (v Dalton in Klingemann 2007, 546).

Televizija pa lahko vnese v volilno kampanjo tudi negativne elemente in ima dokaj resno vlogo pri spremembi stališč volivcev. Razprave, ki potekajo na televiziji, nimajo nobene resne vsebine in diskurza in se ne dotikajo konkretnih javnih politik in vprašanj. Lahko se tudi zgodi, da se izpostavijo vsebine, ki so pisane bolj na kožo predstavnikom strank ali pa so zanimive zgolj urednikom televizijskega programa. Preveč politične vsebine pa lahko odvrne marsikaterega volivca (Boh 2001, 833).

Soočenja oziroma TV debate pomagajo posredovati koristne informacije volivcem. Glas, ki ga oddajo na volitvah med drugim predstavlja tudi, da je volivec izbiral med konkurenčnimi kandidati in jih je med seboj tudi primerjal, odločil se je pa za tistega kandidata, ki mu je najbolj ustrezal. Vsekakor ne moremo trditi, da so vsi volivci racionalni pri njihovem odločanju in primerjanju, saj med zbiranjem čim večjega števila informacij naredijo evaluacijo kandidata, ki jim bo najbolj koristil. Lahko zagotovo trdimo, da izpostavljenost kandidatov ter njihovih sporočil omogoča volivcem oblikovati razne vtise. Politična soočenja sporočajo gledalcu oz. volivcu informacije, s katerimi se volivec seznanja z položajem kandidata, dejstvi in pa njegovim značajem. Poleg tega soočenja omogočijo volivcem doživeti kandidate na enem mestu, kjer razpravljajo istočasno o ključnih tematikah (Carlin in drugi v Benoit in drugi 2002, 6).

Debate so tudi edini prostor v sodobni politični kampanji, v katerem kandidati diskutirajo med sabo in istočasno tudi občinstvu. Pri tem gledalec lahko spremlja razdražljivost in samozavest posameznega kandidata, sliši kakšen je njihov način govora in na podlagi tega oceni, ali je njihov značaj primeren za funkcijo, za katero kandidirajo (Gorjup 2013).

Prednost političnega soočenja je tudi ta, da govori kandidatov potekajo bolj spontano od drugih oblik sporočanja. Volivci z gledanjem soočenj na ta način prejmejo pristen, neizmišljen vtis o kandidatih, za razliko od ostalih načinov sporočil volilne kampanje (TV oglasi, brošure). Kandidati na razprave sicer pridejo pripravljeni, vendar pa ne znajo predvidevati vprašanja in opazk nasprotnih kandidatov. Večinoma tudi ni

dovoljeno, da s sabo prinesejo njihove zaznamke. Na ta način dobijo volivci res naraven, bolj izviren in natančen vpogled v kandidate (Benoit in drugi 1998, 172).

Soočenja pa vsebujejo tudi negativne elemente (Vreg 2000, 220):

- Odločitev volivca bolj potrdijo, kot pa spremenijo mnenje pri zadostnem številu volivcev.
- Celostna podoba in stil kandidata imata prednost pred njegovo strokovnostjo in vsebino.
- Občinstvo lahko ne razume dobro zapletenih rešitev, ki jih na soočenjih kandidati ponudijo kot rešitev nacionalnih problemov.
- Kandidati se lahko na vprašanja pripravijo vnaprej in so naučeni tudi šal, kar pomeni odsotnost spontanosti.

Na soočenjih kandidati skušajo predstaviti da so sposobni vodenja države, kar pomeni, da posedujejo dovolj avtoritete, moči in so politično zaželeni. Preko soočenj želijo tudi posredovati svoje sporočilo, ozadje zgodbe ter ob tem ne uničiti svojega dosedanjega dela, istočasno pa o svojem nasprotniku dokazati nasprotno - pri tem pa ne smejo biti napadalno naravnani (Gorjup 2013).

4 EMPIRIČNI DEL

4.1 Predsedniške volitve 2012

V času pred volitvami je bilo v Sloveniji moč zaznati politično razdeljenost, še večje nezaupanje v pravno državo in politične institucije ter nezadovoljstvo državljanov nad varčevalnimi ukrepi vlade. Nekaj dni pred pričetkom drugega kroga predsedniških volitev so se pričeli javni protesti proti vladi in korupciji v političnem okolju.

Volitve predsednika Republike Slovenije 2012 so bile pete volitve po vrsti, ki jih je razpisal takratni predsednik državnega zbora Gregor Virant. Potekale so 11. novembra 2012, drugi krog volitev pa se je zgodil 2. decembra 2012. Predsedniški kandidati so bili naslednji: aktualni predsednik dr. Danilo Türk (kandidiral kot neodvisni kandidat), nekdanji predsednik vlade Borut Pahor (kandidiral s podporo stranke SD) ter poslanec v evropskem parlamentu Milan Zver (kandidiral s podporo strank SDS in NSi). V prvem krogu volitev ni nobenemu kandidatu uspelo dobiti večine glasov, čeprav so javnomnenjske raziskave napovedovale zmago Danila Türka. Veliko presenečenje za vse je bila rekordno nizka udeležba na volitvah (svoj glas je oddalo 48,41 % vseh volilnih upravičencev). V drugi krog sta se uvrstila dr. Danilo Türk in Borut Pahor. Slednjemu je uspelo zbrati 67,44 % glasov in je tako postal predsednik države. Volilni štab takratnega predsednika države je doživel velik šok, saj jim je uspelo zbrati le 32,56 % vseh glasov (Državna volilna komisija 2012).

4.2 Analiza volilne kampanje kandidata Boruta Pahorja

4.2.1 Predstavitev kandidata

Borut Pahor se je rodil 2. novembra 1963 v Postojni. Po izobrazbi je univerzitetni diplomirani politolog. Politično kariero je pričel v letu 1990 kot delegat takratne Skupščine Republike Slovenije. V letu 2004 je bil izvoljen za poslanca evropskega parlamenta. Razcvet svoje politične kariere je doživel, ko je javno predlagal, da naj bi Komunistična partija dovolila politični pluralizem. V letu 1997 je bil izvoljen za

novega predsednika ZLSD in jo začne preurejati po svoji podobi. Stranko je vsebinsko približal idejam socialdemokracije, ki je z njegovo pobudo leta 2005 spremenila ime v Socialne demokrate. Skozi njegovo celotno politično pot je omahoval med vabljuvostjo položaja predsednika države in predsednika vlade. V letu 2007 se je namenil narediti korak v to smer in stranko popeljal v vlado, ki je zaprisegla 21. novembra 2008. Borut Pahor je tako postal predsednik vlade. Državni zbor Republike je v paketu glasovanja zavrnil vse kandidate ministrov, zato se je njegov mandat predčasno končal z neizglasovano zaupnico. Meseca junija, leta 2012 je napovedal, 31. avgusta pa tudi formalno vložil kandidaturo za prihajajoče predsedniške volitve. Ljudstvo ga je izvolilo za četrtega predsednika Republike Slovenije. Pahor je uspel doseči tako imenovani politični trojček: bil je predsednik državnega zbora (2000-2004), predsednik vlade (2008-2012), sedaj pa uživa mesto predsednika Republike (2012-) (Lorenci 2008; Urad predsednika RS 2012).

4.2.2 Ciljna usmerjenost

Borut Pahor je v svoji kampanji zavzel izrazito sredinsko pozicijo. Po mnenju g. Matjaža Nemca je bila to tudi njihova prednost, saj niso bili vezani na nikogar. Ciljno občinstvo so bili torej vsi volivci, ne glede na politično in versko prepričanje. Pahorjeva kampanja je tako želela približati politika k ljudstvu in ga predstaviti kot sebi enakemu.

4.2.3 Program in slogan kampanje

Predsedniška kampanja Boruta Pahorja je bila v primerjavi z drugimi zelo nekonvencionalna. Najprej se je tako rekoč "posul s pepelom" in priznal napake iz časa, ko je bil predsednik vlade. S tem so kampanjo spravili na začetni položaj, kjer so gradili naprej. Po besedah g. Nemca je bila sama kampanja zgrajena iz treh stebrov. Prvi steber so bili glasbeni večeri z Borutom Pahorjem na raznih slovenskih trgih, kjer je šlo za pogovore ob spremljavi kulturno-umetniškega ustvarjanja. Slogan tega stebra je bil »Poletne noči z Borutom Pahorjem«. Drugi steber je bilo prostovoljno delo različnih poklicev (gozdar, kmet, gasilec, pek, zidar, smetar, vulkanizer, cvetličar, radijski voditelj, frizer, nogavičar itd.), ki je potekal pod

sloganom »Skupaj – spodbujajmo drug drugega«. Namen tega projekta je bilo skozi pogovor z različnimi socialnimi, generacijskimi in poklicnimi skupinami najti rešitev za težave, s katerimi se državljani srečujemo. Tretji steber so bile tako imenovane delovne brigade, katerih cilj je storiti nekaj dobrega za lokalne skupnosti in obuditi duh kolektivizma. Tretji steber je potekal pod sloganom »Skupaj za skupno«. V veliko pomoč pri izvedbi teh projektov so jim bili lokalni mediji (Pahor 2012a; Nemec 2016).

Pahor je v svojem političnem programu obljubljal naslednje (Pahor, 2012b):

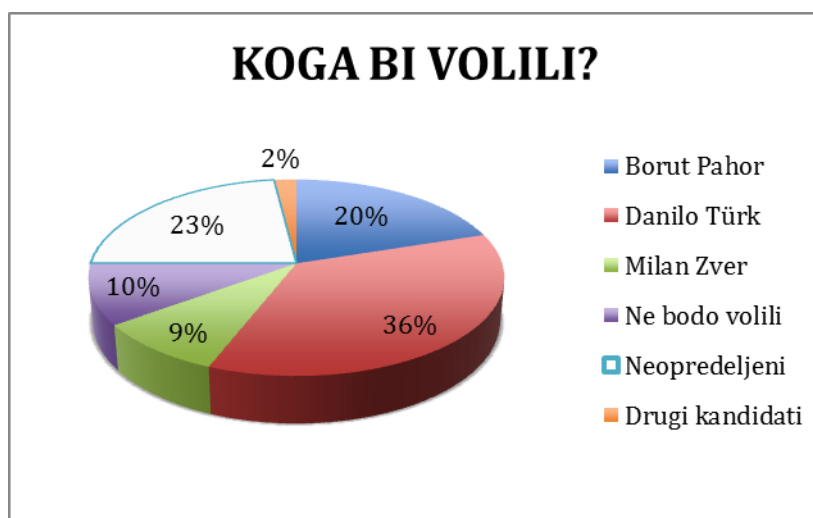
- Želi se osredotočiti na prave težave in izogniti neproduktivnim sporom, zlasti ideološkim.
- Želi prispevati k oblikovanju novega nacionalnega programa, našo prihodnost vidi v bolj povezanem delu Evropske unije.
- Želi preseči delitev in okrepiti narodno enotnost.
- Želi prispevati k večji strpnosti in spoštovanju različnosti, da bi bila Slovenija država in domovina vseh njenih državljanek in državljanov.
- Želi oblikovati družbeno atmosfero samozaupanja in optimizma, ker na koncu vedno zmaga dobro. Če še ni dobro, pomeni kvečjemu, da še ni konec. Kot predsednik želi biti aktivni del naše prelomne dobe.

4.3 Analiza soočenj in javnomnenjskih raziskav

V nadaljevanju sem se osredotočila na analizo predvolilnih soočenj in vprašanj, ki so jih kandidati dobili, saj so te informacije ključne pri ugotavljanju zastavljenih hipotez. Zaradi obširne vsebine televizijskih soočenj ter vrsto javnomnenjskih anket sem se osredotočila samo na en televizijski kanal, ki naj bi imel najvišjo gledanost kar se tiče predvolilnih soočenj, ter na javnomnenjske raziskave Dela, ki so mi bile v dodatno pomoč pri ugotavljanju podpore kandidatom v nekem časovnem obdobju. Analizirala sem absolutne odzive volivcev na odgovore kandidatov iz soočenj na televizijskem kanalu POP TV, saj smo gledalci lahko preko analitične platforme, ki jo je razvilo podjetje Gama System, spremljali kvantitativni in čustveni odziv uporabnikov družbenih omrežij na odgovore predsedniških kandidatov. Pozitivne številke in višja vrednost pri kandidatih pomeni, da je platforma našla več pozitivnih od negativnih

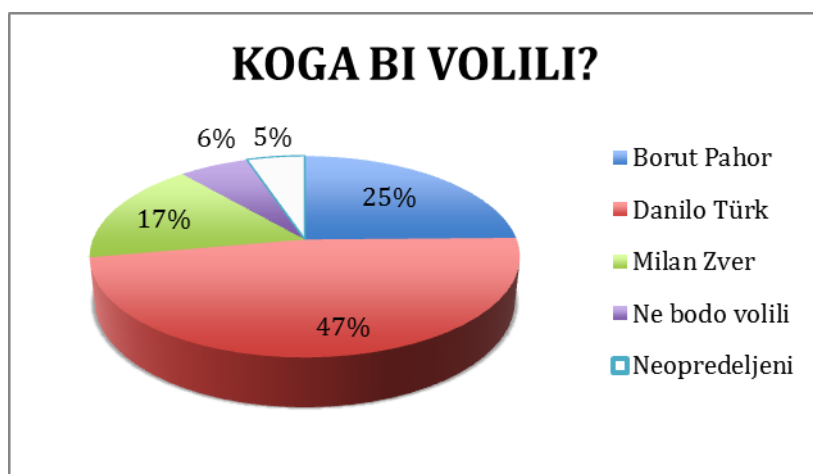
objav. Negativne vrednosti pomenijo obratno (Gama System Analytics 2012a). Za lažje ugotavljanje hipotez sem primerjala teme vprašanj iz soočenj na POP TV z dejanskimi pristojnostmi predsednika republike, ki so zapisane v ustavi in zakonih. Ker sta se v drugi krog uvrstila Borut Pahor in Danilo Türk, sem pri analizi posvetila več pozornosti njima.

Slika 4.1: Podpora volivcev v času 26.-27. septembra 2012 (n=500)

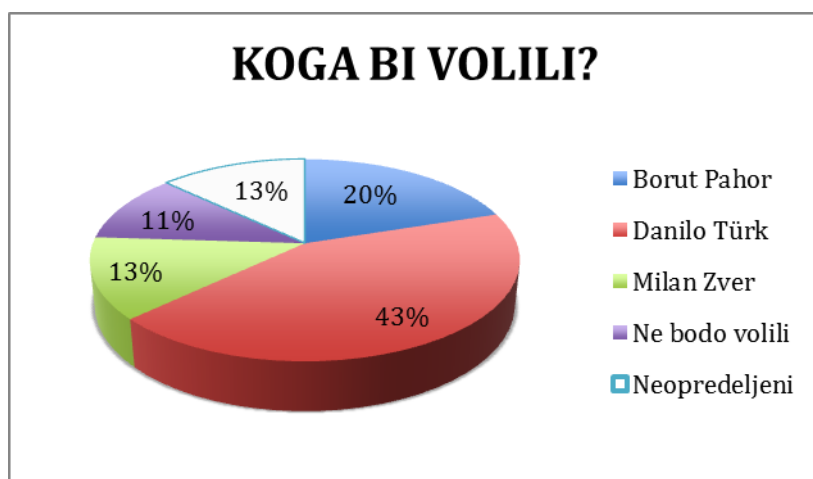
Vir: B. V. (2012).

Slika 4.2: Podpora volivcev 13. oktobra 2012 (n=700)

Vir: M. P. (2012).

Slika 4.3: Podpora volivcev v času 24.-25. oktobra 2012 (n=407)

Vir: G. C. (2012).

Kot je razvidno iz javnomnenjskih raziskav Dela Stik (glej Tabelo 4.1; 4.2; 4.3), je pred televizijskimi soočenji za favorita ves čas veljal Danilo Türk. Je pa bilo dokaj jasno, da predsednika ne bomo dobili že v prvem krogu volitev, saj nikomur od kandidatov ni uspelo pridobiti zaupanja večine.

Tabela 4.1: Prvo soočenje predsedniških kandidatov na kanalu POP TV (25. 10. 2012)

Tematika postavljenih vprašanj	Pristojnost predsednika	
	da	ne
Kandidatura za predsednika		x
Zvišanje cenzusa šolskih kosil		x
Podpora napovedanim protestom sindikatov proti vladi	x	
Pokojninska reforma		x
Zavrnitev pokojnine predsednika	x	
Ohranitev suverenosti predsednika	x	
Odnos do poveljnih pobojev	x	
Predlog mandatarja	x	
Odstop ministrov		x
Odstop poslancev		x

Povezovalna vloga predsednika države	x	
Varčnost predsednika države	x	
Mnenje o delu sodišč		x
Priznanje napak		x

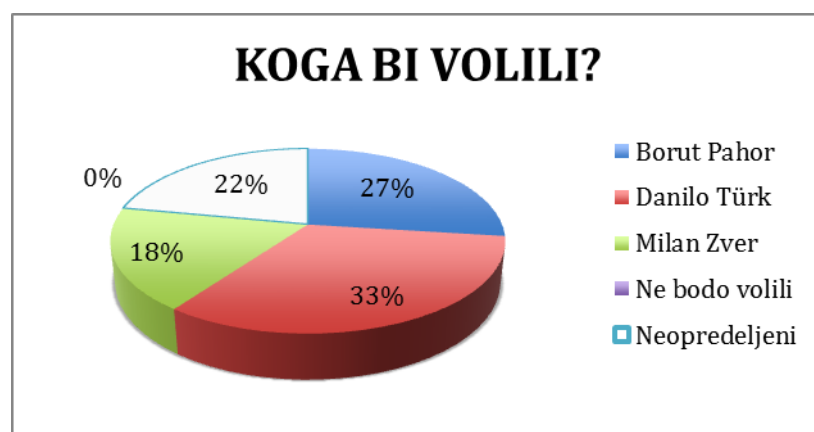
Absolutni odziv ljudi na spletnih omrežjih	
Pahor	24
Türk	24
Zver	20

Vir: Gama System Perception Analytics (2012a); Božič (2015).

Polovica tematike vprašanj se je v prvem soočenju predsedniških kandidatov, kot je razvidno iz tabele 4.1, nanašala na zadeve, ki so v pristojnosti predsednika republike, vendar je šlo tu predvsem za odgovore v obliki mnenj. Predsednik države mora skrbeti za stabilnost države in sodelovanje parlamentarnih strank z vlado. Prav tako predsednik države lahko izraža svoje mnenje in osebna prepričanja o aktualnih dogajanjih doma in po svetu. Druga polovica vprašanj pa se je bolj nanašala na kandidatovo osebnost in razloge za kandidaturo.

Absolutni odziv gledalcev prvega soočenja na nastope kandidatov je bil dokaj izenačen, kar pomeni, da so kandidati s svojimi odgovori na vprašanja bili prepričljivi v isti meri.

Slika 4.4: Podpora volivcev v času 5.-7. novembra 2012 (n=817)

Vir: A. Č. (2012a).

Kot je razvidno iz slike 4.4 se je podpora Danilu Türku kar precej zmanjšala, povečalo pa se je število neopredeljenih volivcev. Odlični nastopi na soočenjih ter inovativna volilna kampanja Boruta Pahorja so prinesli čedalje večje število simpatizerjev in potencialnih volivcev. S tem je Borut Pahor pokazal, da je resen kandidat za predsedniški stolček.

Tabela 4.2: Drugo soočenje predsedniških kandidatov na kanalu POP TV (2. 11. 2012)

Tematika postavljenih vprašanj	Pristojnost predsednika	
	da	ne
Zadolževanje in varčevanje države		x
Individualna osebna vprašanja kandidatom		x
Povezovanje političnih strank	x	
Ravnanja v preteklosti		x
Strici iz ozadja		x
Želja po podpori predsednika vlade		x
Projekt Stožice		x
Avtonomnost organov pregona		x
Bančna luknja		x
Sorodstvene vezi v politiki		x
Odnos/podpora do reform in referendumov	x	

Absolutni odziv ljudi na spletnih omrežjih	
Pahor	45
Türk	19
Zver	20

Vir: Gama System Perception Analytics (2012b); Božič (2015).

Pri drugem volilnem soočenju je bila tematika vprašanj (glej tabelo 4.2) vezana na bolj osebne lastnosti kandidatov in odnose z drugimi funkcionarji, ter preteklih

vlogah. Vprašanj, ki bi bila vezana na predsednikove pristojnosti, praktično ni bilo oziroma so se pojavila že v prvem volilnem soočenju.

Pri absolutnem odzivu ljudi je bil Pahor v veliki prednosti pred ostalima kandidatoma, kar pomeni, da je s svojim nastopom prepričal več ljudi.

Tabela 4.3: Tretje soočenje predsedniških kandidatov na kanalu POP TV (8. 11. 2012)

Tematika postavljenih vprašanj	Pristojnost predsednika	
	da	ne
Poizkus političnega premirja	x	
Nekompetentnost vlade		x
Zaupanje v sodstvo		x
Moralna avtoriteta predsednika države		x
Pomilostitve	x	
Premoženjsko stanje predsedniškega kandidata		x
Politične ambicije predsednikove žene		x

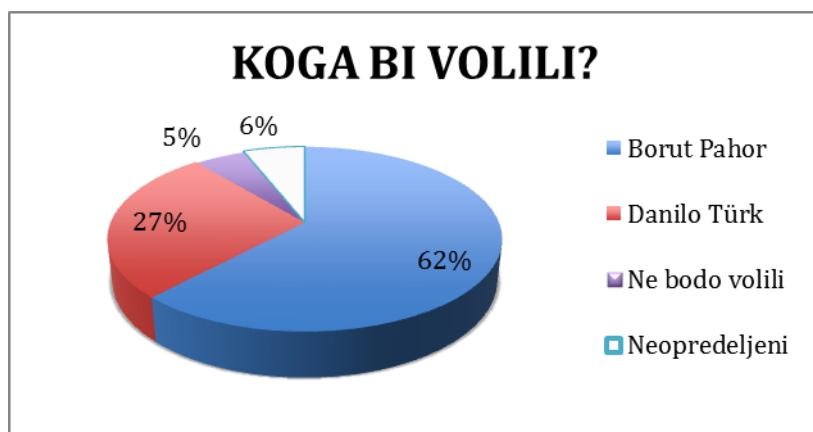
Absolutni odziv ljudi na spletnih omrežjih	
Pahor	0
Türk	7
Zver	-5

Vir: Gama System Perception Analytics (2012c); Božič (2015).

Pri tretjem soočenju smo bili priča ponovno tematiki, ki ni imela kaj dosti skupnega s pristojnostmi predsednika republike (glej tabelo 4.3). Vprašanja so bila bolj ugotavljanje kandidatovih stališč in osebnih lastnosti. Teme, ki so se dotikale pristojnosti predsednika, so bile le pomilostitev zapornikov in pa ponovno so se dotaknili vloge predsednika pri povezovanju obstoječih političnih strank.

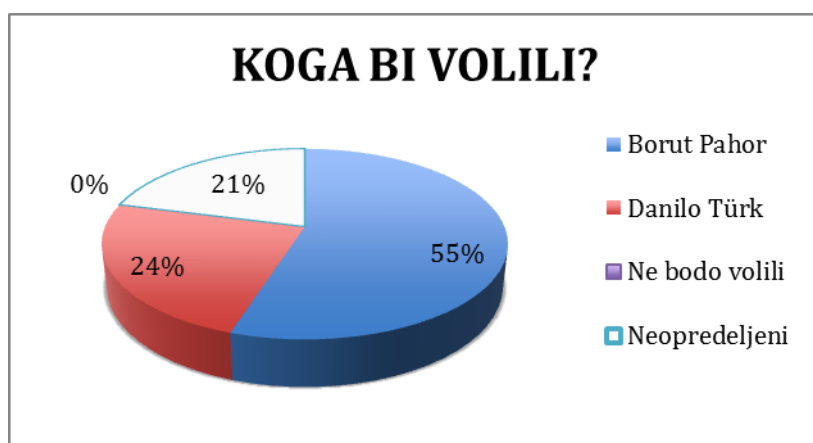
Pri absolutnem odzivu ljudi na nastope kandidatov je bilo razvidno, da jih je najmanj prepričal Zver, kar se je tudi izkazalo na volitvah v prvem krogu, kjer je dobil najmanjše število glasov.

Slika 4.5: Podpora volivcev v času 12.-15. novembra 2012 (n=645)

Vir: T. K. B. (2012).

Slika 4.6: Podpora volivcev v času 27.-29. novembra 2012 (n=786)

Vir: A. Č. (2012b).

Pri javnomnenjskih raziskavah (glej sliko 4.5, 4.6) se je podpora volivcev obrnila v korist Boruta Pahorja. Po podatkih Delove ankete z dne 30. Novembra naj bi Zverove volivce na svojo stran pridobil Pahor (Zatler 2012).

Tabela 4.4: Četrto soočenje predsedniških kandidatov na kanalu POP TV (29. 11. 2012)

Tematika postavljenih vprašanj	Pristojnost predsednika	
	da	ne
Iskanje rešitev za prekinitvev protestov v Sloveniji	x	
Poziv k odstopu župana	x	
Smiselnost referendumov		x
Poseg v politične stranke		x
Ocena dela predsednika vlade		x
Obisk iz Bruslja		x
Kadrovanje v vladi		x
Komunikacija, posluh za društva	x	
Spor s Hrvaško		x
Vpliv na ugled Slovenije v tujini	x	
Prehitevanje Hrvaške		x
Zunanja politika	x	
Beg možganov		x
Obstoj Evropske unije		x
Vizija Slovenije	x	
Osebnostne lastnosti		x

Absolutni odziv ljudi na spletnih omrežjih	
Pahor	5
Türk	4

Vir: Gama System Perception Analytics (2012č); Božič (2015).

Pri zadnjem soočenju (glej tabelo 4.4) smo bili priča temam, ki so se nanašale na aktualna dogajanja, vendar pa niso bila povezane s predsednikovo funkcijo ter na splošno krizo v Evropskem prostoru. Zadnji del oddaje je bil namenjen predvsem osebnostnim lastnostim kandidatov. Ponovno smo bili priča temam, ki so se navezovala na predsedniško povezovalno funkcijo, skrb za stabilnost v državi, bilo pa

je tudi govora o zunanji politiki. Pristojnosti, ki se vežejo na ta del, so predstavljanje države v tujini in imenovanje veleposlanikov.

Pri absolutnem odzivu ljudi sta oba kandidata ostala prepričljiva in sta zadovoljila gledalce s svojimi nastopi.

Če povzamemo vsa soočenja in teme, ki smo jim bili priča v predvolilnem boju, se je bolj ali manj vse vrtelo okoli aktualnih dogodkov, kot so: varčevanje, reforme, referendum, korupcija v politiki in nezadovoljstvo prebivalstva z izvoljenimi predstavniki ter zunanjepolitična vprašanja. Rdeča nit je bila vseskozi reševanje Slovenije iz krize.

Drugi krog predsedniških volitev so zaznamovali protesti proti vladi in korupciji, ki so se zgodili teden dni pred volitvami. Mnenje kandidatov glede protestov po Sloveniji je zagotovo imelo velik vpliv na volivce, saj je proteste po državi podpirala večina ljudi. Kot je pokazala anketa Dela, je proteste v celoti podpiralo 53 % vprašanih, 33 % pa so jih deloma podpirali. Kot razlog za proteste je večina vprašanih menila, da gre za upor proti vladi, elitam in županom ter nezadovoljstvo s socialnim stanjem, polovica vprašanih pa je menila, da gre za zahteve za več pravno državo (Pečauer 2012).

Kakšno je bilo mnenje kandidatov glede vlade in protestov prikazujejo spodnji povzetki odgovor na vprašanja iz zadnjega soočenja na kanalu POP TV (Božič 2015):

Danilo Türk je mnenja, da je v državi vedno več nezadovoljstva med ljudmi. Ljudje se težko prebijajo iz meseca v mesec, zato je to nezadovoljstvo eskaliralo v obliki protestov na ulicah. Proteste razume kot jasen znak nezadovoljstva in orodje s katerim želijo politikom sporočiti njihovo nestrinjanje z obstoječo politiko in jih vidijo kot edini način, da jih politiki tudi slišijo. Zaveda se, da voljeni politiki premalokrat upoštevajo željo ljudstva in meni da je idealen trenutek, da politiki ljudi dejansko slišijo, saj ne gre ljudstvo protestirati zaradi dolgčasa, ampak zato ker čutijo notranji nemir in zaskrbljenost glede njihove prihodnosti. Večkrat je poudaril, da je začutil stisko ljudi in njihovo željo po spremembi. Po njegovem mnenju se morajo država in njeni državljani prizadevati ohraniti in razviti socialno državo v vsem njenem pomenu.

To je po njegovem mnenju osnova oziroma jedro vsega. Ljudje pričakujejo, da bo socialna država tista, ki sta glavna elementa pravica in poštenost. Da bi dosegli korenite spremembe še enkrat poudarja, da je najprej potrebno poslušati in slišati ljudi, zato da bi vedeli na kakšen način in kaj vse bi bilo potrebno za dosego tega cilja. Veliko je opozarjal, da protesti izražajo skrb in zaskrbljenost ljudstva za prihodnost države in da je potreben dogovor med politiko. Zato je po njegovem mnenju ljudi potrebno slišati in razumeti, da se osmisli nek dogovor in cilj tega dogovora. Cilje je potrebno natančno opisati in določiti, saj se le na tak način doseže prepričljiv politični dogovor. Izpostavil je proteste v Mariboru, kjer so občani jasno izrazili mnenje o aktualnem županu in njegovem delu. Strinjal se je z ljudstvom, da bi moral župan mesta Maribor odstopiti iz položaja. Poudaril je, da so občani želeli miren protest, brez kakršnihkoli izgredov, saj je ta pravica zapisana v slovenski ustavi. Strinja se, da je taka oblika izražanja volje ljudstva temeljna človekova pravica. Podal je tudi mnenje o trenutni vladi. Izpostavil je zamenljivost političnih funkcij ter hkrati predlagal, da bi bilo smiselno za rešitev iz krize razmišljati o začasni ali tehnični vladi.

Borut Pahor se je sicer strinjal, da gre tu za predvsem izraz nezadovoljstva ljudstva, vendar pa je obenem menil, da upanje pri ljudeh še vedno obstaja. Po njegovem mnenju se je država znašla na razpotju ali se bomo ljudje vdali v usodo in pustili da nas negativna čustva prevzamejo v celoti ali pa bo politika končno stopila skupaj in tako našla rešitve iza izhod iz krize. Predvsem bi bilo po njegovem mnenju rešiti socialno stisko ljudi, saj bi s tem zmanjšali nezadovoljstvo in posledično tudi zajezili proteste na ulicah. Zaveda se, da je štiriletna gospodarska kriza na ljudeh pustila veliko ran. Po drugi strani pa je mnenja, da kljub temu spoznava ljudi ki z optimizmom gledajo naprej v prihodnost. Prav ta pozitivna energija ga je prepričala, da se je odločil kandidirati za predsednika države in tako uresniči njihovo upanje za boljši jutri. Zaveda se, da se je politika v preteklosti spotikala ob zgodovinske rane in da so sedaj prišli časi, ko je treba zgodovino pozabiti in se osredotočiti na sedanost, ki je ključna za boljšo prihodnost. Meni da je sedaj čas, da politika stopi skupaj in tako najde korenite odgovore na izhod iz krize. Sebe vidi kot uspešnega sogovornika pri rešitvi iz krize. Trenutno situacijo vidi veliko bolj pozitivno kot njegov protikandidat, ampak poudarja da je za rešitev potrebno veliko energije, ki pa jo on premore. Glede odstopa župana mesta Maribor je bil veliko bolj previden kot njegov

proti-kandidat in ni izrazil jasnega mnenja, saj se mora župan sam odločiti o svojem odstopu. Meni da so protesti oblika izražanja ljudstva, saj imajo ljudje vso pravico demonstrirati proti situacijam, ki jim povzročajo stisko, zato so protesti legitimni. Izražanje nezadovoljstva se ne sme sprebrniti v nasilje, to velja tako za protestnike kot tudi za represivne organe države. Borut Pahor je o vladi Janeza Janše dejal, da vlada dela napake, tako kot jih je njegova pred leti. Da nihče ni nezamenljiv predsednik vlade, da pa odstop vlade ni pametna poteza, saj bi prišlo do situacije, da bi Janez Janša v opoziciji blokiral rešitve.

Če na kratko povzamem stališča obeh kandidatov:

Tabela 4.5: Primerjava mnenj predsedniških kandidatov v 2. krogu volitev

Borut Pahor	Danilo Türk
- protesti so izraz nezadovoljstva in želje po rešitvi težav	- protesti so izraz stiske in želje po spremembi
- protesti so legitimni	- protesti so legitimni
- potreben je konsenz	- potreben je konsenz
- pri ljudeh obstaja nezadovoljstvo in obstaja upanje	- ljudi je treba poslušati in slišati
- odstop župana je njegova odločitev	- župana je pozval k odstopu
- obsoja nasilje na demonstracijah	- demonstracije morajo biti miroljubne
- odstop vlade ni rešitev	- vlada bi morala odstopiti

Kot je razvidno iz tabele 4.14, se stališča obeh kandidatov do protestov po državi ne razlikujejo, razlikuje pa se njuno mnenje do obstoječe vlade in mariborskega župana Franca Kanglerja. Pahor ne vidi rešitve o odstopu, ampak o dialogu in iskanju rešitev, medtem ko je Türk mnenja, da bi moral tako župan kot vlada odstopiti.

5 SKLEP

Predsedniške volitve 2012 so potekale v napetem obdobju in nezadovoljstvo ljudstva je bilo na najvišji točki do zdaj v času samostojne države. Ljudstvo je potrebovalo rešitve iz krize, politika pa se je ukvarjala sama s sabo, kar je še dodatno razburilo ljudi. To so tudi pokazali z udeležbo na volitvah, ki je bila najnižja v zgodovini Slovenije, saj je manj kot polovica volivcev prišla na volitve. Dodaten udarec je bilo tudi izjemno veliko število neveljavnih glasovnic. Mislim, da je bila nizka volilna udeležba predvsem zaradi same vloge predsednika republike, ki nima pooblastil za reševanje težav v državi. Njegova vloga je predvsem reprezentativna, protokolarna, čeprav ga način izvolitve postavlja v nekakšen superiorni položaj, saj za svojo izvolitev potrebuje večino glasov volivcev. Po drugi strani pa mora predsednik države skrbeti za delovanje državnega mehanizma ter vnašati stabilnost v politično okolje in državo v celoti. Predsednik države je predstavnik vseh državljanov in državljanek, tako da mora biti nevtralen, ko gre za vprašanje politične usmeritve, seveda pa ljudstvo pričakuje, da izraža svoje mnenje in prepričanja o aktualnih dogodkih in težavah, ki nastajajo.

Vrhunec volilnih kampanj vsekakor predstavljajo televizijska soočenja, saj preko teh volivci bolje spoznajo kandidate in jih ocenijo na podlagi svojih prepričanj in mnenj. Za medije nekako velja prepričanje, da so četrta veja oblasti, saj državljanom oziroma volivcem skušajo vsiliti neka mnenja in prepričanja, bodisi samih novinarjev ali pa urednikov. V prvi vrsti jim je pomembna bolj gledanost, kot pa pomen same oddaje. Zato nas ne sme presenetiti, da skušajo iz resnih težav in vprašanj narediti šov, ki bo zabaval gledalce na drugi strani televizijskih ekranov.

Preko analize predsedniških predvolilnih soočenj na komercialni televiziji POP TV smo lahko spoznali, da novinarji kandidatom postavljajo vprašanja, ki so bolj ali manj vezana na pristojnost vlade in parlamenta, ne pa na pristojnosti predsednika države. Res je, da smo preko soočenj lahko spoznali, kakšni so njihovi pogledi na aktualna politična dogajanja, kot so pokojninska reforma in z njo povezano varčevanje, smiselnost referendumov, korupcija v državi, raznorazne afere ter mnenja o splošnem stanju države in rešitvah, ki jih država potrebuje za odpravo krize. Govora je bilo tudi o zunanji politiki. A vse to so bila le mnenja, ki pa jih dejansko ne moremo šteti kot

pravo pristojnost predsednika. Zelo malo je bilo tem, ki bi se navezovale na konkretne pristojnosti predsednika države. Največ govora je bilo o etiki in morali ter pooblastilih predsednika. Poleg tem, ki so se navezovale na politična vprašanja, smo gledalci lahko dodobra spoznali osebnostne lastnosti kandidatov. Na podlagi analize soočenj lahko na tem mestu potrdim svojo hipotezo, da **so televizijska soočenja zajemala tematike, ki se ne navezujejo na področja delovanja predsednika države.**

Ker so teden dni pred drugim krogom volitev potekale demonstracije po vseh večjih mestih, je bilo seveda pri zadnjih soočenjih največ govora o politični krizi in protestih ljudi. Iskanje rešitve težav v državi bi bila tako prva začetna točka novoizvoljenega predsednika, zato sem menila, da je odziv kandidatov na to temo ključen pri končnem izidu volitev. Preko analize mnenj obeh kandidatov, ki sta se uvrstila v drugi krog, nisem zaznala pretirane razlike v stališčih do demonstracij, saj sta oba bila mnenja, da so protesti legitimni in so odraz državljanov in državljanek, ki hočejo rešitve. Strinjala sta se, da je potreben konsenz v politiki in da je čas, da politika stopi skupaj pri reševanju krize. Oba sta tudi obsodila nasilje med protesti. Ključna razlika je bila le mnenje o vladi in funkcionarjih. Pahor je zavzemal stališče, da odstop ne bo ničesar rešil in da je potreben skupen dialog, zdaj še toliko bolj kot prej, medtem ko je Türk menil, da mora vlada odstopiti in je treba najti neko drugo alternativno rešitev. Glede na to, da je bila podpora vladi takrat izredno nizka, saj jo je po javnomnenjski raziskavi Dela (Pečauer 2012) podpirala le slaba četrtnina volivcev, bi pričakovali, da bo Türku njegov odnos do vlade in funkcionarjev prinesel večjo podporo volivcev in morebitno zmago. Na tej točki svoje hipoteze, da je **odziv in mnenje kandidatov na proteste v državi vplivalo na rezultat predsedniških volitev 2012**, ne morem niti potrditi in niti zavrniti, saj menim, da je na volilni rezultat vplivalo več dejavnikov.

Namen diplomske naloge je bil ugotoviti, kaj je bilo ključno za zmago kandidata Boruta Pahorja. Na kampanjo Boruta Pahorja, kljub temu, da na začetku ni veljal za resnega kandidata proti aktualnemu predsedniku Danilu Türku, so se volivci pozitivno odzvali, saj se mu je podpora od začetka volilne kampanje konstantno večala.

Pahor je s svojimi osebnostnimi lastnostmi prepričal ljudi. S svojo bogato politično kariero je dajal ljudem vtis izkušenega kandidata, ter s svojim priznavanjem napak in prevzemanjem krivde pokazal, da ima moralna načela. Skozi celotna soočenja ter med volilno kampanjo, nam je pokazal, da se zna pošaliti in da ima posluh za ljudi in

veliko srce, ki manjka marsikateremu politiku. To je pokazal na svojevrsten način, preko kampanje na terenu. Pahor je tako preko soočenj in “dela” na terenu gledalcem in prebivalcem pokazal, da je dostopen, povezovalen in ljudski človek, zato ni presenetljivo, da so ga ljudje izbrali za predsednika države.

6 LITERATURA

1. A. Č. 2012a. *Anketa Dela: Pahor čedalje bližje Türku, Zver močno zaostaja*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/predsedniske-volitve-2012/javno-mnenje/anketa-dela-pahor-cedalje-blizje-tuerku-zver-mocno-zaostaja/295346> (13. februar 2016).
2. A. Č. 2012b. *Anketa Dela: Pahorju 55 odstotkov, Türku 24*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/predsedniske-volitve-2012/anketa-dela-pahorju-55-odstotkov-tuerku-24/296971> (13. februar 2016).
3. Benoit, William L., Joseph R. Blaney in Pier P. M. 1998. *Campaign '96: A functional analysis of acclaiming, attacking and defending*. London: Praeger.
4. ---, LeAnn M. Brazeal, John P. McHale, Andrew Klyukovski in David Airne. 2002. *The primary decision: A functional analysis of debates in presidential primaries*. London: Praeger.
5. Boh, Tomaž. 2001. Samopredstavitve strank in medstrankarska soočenja kot orodje političnega prepričevanja. *Teorija in praksa* 38 (5): 832–847.
6. --- in Damjan Lajh. 2003. Predsedniški kandidati in desne stranke 1992-2002. V *Predsedniške volitve 2002*, ur. Danica Fink-Hafner in Tomaž Boh, 153–174. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
7. Božič, Anže. 2015. *Volitve 2012*. Ljubljana: interno gradivo.
8. Brady, Henry E., Richard Johnston in John Sides. 2006. *The study of political campaigns. Capturing campaign effects*. Dostopno prek: <http://home.gwu.edu/~jsides/study.pdf> (13. februar 2016).
9. Brezovšek, Marjan, Miro Haček in Milan Zver. 2007. *Democratic Praxis in Slovenia*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
10. Brezovšek, Marjan in Miro Haček. 2012. *Politični sistem Republike Slovenije*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
11. B. V. 2012. *Türk bi premagal tudi Pahorja in Zvera skupaj*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/slovenija/tuerk-bi-premagal-tudi-pahorja-in-zvera-skupaj/292613> (13. februar 2016).
12. Cerar, Miro. 1997. Položaj in vloga predsednika Republike Slovenije. *Teorija in praksa* 34 (5): 763–781.
13. Dalton, Russell J. in Hans-Dieter Klingemann, ur. 2007. *The Oxford handbook of political behavior*. Oxford, New York: Oxford University Press.

14. Dolinšek, Nina. 2008. *Uporaba interneta v političnih kampanjah: Študija primera predsedniške kampanje dr. Danila Türka 2007*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
15. Druckman, James N., Lawrence R. Jacobs in Eric Ostermeier. 2004. Candidate Strategies to Prime Issues and Image. *The Journal of Politics* 66 (4): 1180–1202.
16. Državna volilna komisija RS. 2012. *Volitve predsednika republike – leto 2012*. Dostopno prek: <http://www.dvk-rs.si/index.php/si/arhiv-predsednika-rs/volitve-predsednika-rs-leto-2012> (18. april 2016).
17. Gama System Perception Analytics. 2012a. *Prvo soočenje na POP TV*. Dostopno prek: <http://soocenje1.predsedsniskevolitve.si/> (20. marec 2015).
18. --- 2012b. *Drugo soočenje na POP TV*. Dostopno prek: <http://soocenje2.predsedsniskevolitve.si/> (20. marec 2015).
19. --- 2012c. *Tretje soočenje na POP TV*. Dostopno prek: <http://soocenje3.predsedsniskevolitve.si/> (20. marec 2015).
20. --- 2012č. *Četrto soočenje na POP TV*. Dostopno prek: <http://soocenje4.predsedsniskevolitve.si/> (20. marec 2015).
21. G. C. 2012. *Anketa Dela: Vedno manj neopredeljenih volivcev*. Dostopno prek: <http://www.rtv-slo.si/predsedsniske-volitve-2012/anketa-dela-vedno-manj-neopredeljenih-volivcev/294678> (13. februar 2016).
22. Gorjup, Anja. 2013. *Soočenje kandidatov Danila Türka in Boruta Pahorja v predvolilni kampanji za predsednika RS leta 2012*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
23. Grad, Franc. 2007. *Predpisi o volitvah predsednika republike in v državni svet 2007*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
24. Grad, Franc, Igor Kaučič in Ciril Ribičič. 2009. Državna ureditev. V *Ustavno pravo Slovenije*, ur. Rudi Kocjančič, 154–259. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
25. Haček, Miro, Brezovšek Marjan in Kukovič Simona. 2013. *Slovenian democratic evolution and praxis*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
26. Kaučič, Igor. 2009. Temeljne značilnosti in splošne določbe ustave Republike Slovenije. V *Ustavno pravo Slovenije*, ur. Rudi Kocjančič, 85–96. Ljubljana: Fakulteta za upravo.

27. Keeter, Scott. 1987. The Illusion of Intimacy Television and the Role of Candidate Personal Qualities in Voter Choice. *Public Opinion Quarterly* 51 (3): 344–358.
28. Kline, Mihael in Mirjana Ule. 1996. *Psihologija tržnega komuniciranja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
29. Krašovec, Alenka. 2007. *Volilne študije*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
30. Kustec Lipicer, Simona in Tomaž Boh. 2005. Analiza televizijskih soočenj za volitve v Evropski parlament. V *Politološki vidiki volilne kampanje*, ur. Simona Kustec Lipicer, 72–95. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
31. Kustec Lipicer, Simona. 2010. (Javno) politične vsebine kot košček v mozaiku volilne kampanje. V *Politične vsebine in volilna kampanja: slovenska izkušnja z volitev v Evropski parlament 2009*, ur. Simona Kustec Lipicer, 11–24. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
32. Lorenci, Janko. 2008. Borut Pahor: Za ščepec patosa. *Mladina* (52). Dostopno prek: <http://www.mladina.si/92671/borut-pahor/> (12. februar 2016).
33. M.P. 2012. Anketa Dela: Danilo Türk v prednosti. *Delo*, 13. oktober. Dostopno prek: <http://www.delo.si/novice/volitve/anketa-dela-danilo-turk-v-prednosti.html> (15. april 2016).
34. Mi. R. 2012. *Kaj nam pove politični indeks?*. Dostopno prek: <http://www.24ur.com/novice/slovenija/kaj-nam-pove-politichni-indeks.html> (15. april 2016).
35. Nemeč, Matjaž. 2016. Intervju z avtorico. Ljubljana, 3. junij.
36. Novak Božidar in Matjaž Šinkovec. 1990. *Kako zmagati na volitvah: praktični priročnik za izvedbo uspešne predvolilne kampanje*. Ljubljana: Časopis za kritiko znanosti. Dostopno prek: <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-R51PBRAE/5534e1c5-99dd-4570-8121-e0ecfe0a339f/PDF> (14. marec 2016).
37. Novak, Meta. 2014. Sprememba političnega vedenja v obdobju volilne kampanje. *Družboslovne razprave* 30 (75): 29–47.
38. Pahor, Borut. 2012a. *Začetek projekta Boruta Pahorja "SKUPAJ – spodbujajmo drug drugega" v tovarni Ana v Starem trgu ob Kolpi*. Dostopno prek: <http://www.borutpahor.si/zacetek-projekta-boruta-pahorja-skupaj-spodbujajmo-drug-dругega/> (14. avgust 2015).

39. --- 2012b. "Sposobni smo doseči nepredstavljivo, če smo enotni." *Borut Pahor*, 13. julij 2012. Dostopno prek: <http://www.borutpahor.si/sposobni-smo-doseci-nepredstavljivo-ce-smo-enotni-13-julij-2012> (14. avgust 2015).
40. Paletz L., David in Robert M. Entman. 1982. *Media. Power. Politics*. New York: The Free Press: A Division of Macmillan Publishing Co., Inc.
41. Pečauer, Marko. 2012. *Anketa Dela: Upor proti elitam, vladi in županom*. Delo, 10. december. Dostopno prek: <http://www.delo.si/novice/politika/anketa-dela-upor-proti-elitam-vladi-in-zupanom.html> (15. april 2016).
42. Pečjak, Vid. 1995. *Politična psihologija*. Ljubljana: samozaložba.
43. Ribarič, Miha. 1996. Predsednik republike in parlament. V *Slovenski parlament – izkušnje in perspektive / Politološki dnevi, Portorož, 31. maja in 1. junija 1996*, ur. Marjan Brezovšek, 119–136. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
44. Ribičič, Ciril. 2009. Osamosvajanje Slovenije in sprejem ustave. V *Ustavno pravo Slovenije*, ur. Rudi Kocjančič, 65–84. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
45. Senjor, David. 2006. *Personalizacija in spektakularizacija politike*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
46. Šadl, Zdenka. 1993. Volitve '92: politični imidž in upravljanje z vtisi volivcev. V *Volitve in politika po slovensko: ocene, razprave, napovedi*, ur. Frane Adam, 97–112. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
47. T.K.B. 2012. *Anketa Dela: Pahor v precejšnjem vodstvu*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/predsedniske-volitve-2012/anketa-dela-pahor-v-precejšnjem-vodstvu/296013> (15. april 2016).
48. Urad predsednika Republike Slovenije. 2012. *Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor: Življenjepis*. Dostopno prek: <http://www.up-rs.si/up-rs/uprs.nsf/objave/Zivljenjepis?OpenDocument> (3. februar 2016).
49. *Ustava Republike Slovenije*. 2005. Ljubljana: Mladinska knjiga.
50. Vreg, France. 1992. *Politično prepričevanje in strategija volilnega marketinga*. Dostopno prek: <http://dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-LPBEQ7MF/?query=%27keywords%3dVreg%2c+France%2c+1992%27&pageSize=25> (5. september 2016).
51. --- 2000. *Politično komuniciranje in prepričevanje*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

52. --- 2004. *Politični marketing in demokracija*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
53. Zajc, Drago. 2003. Predsedniške volitve 2002 v Sloveniji – pomen volilnih pravil in vloga osebnosti. V *Predsedniške volitve 2002*, ur. Danica Fink-Hafner in Tomaž Boh, 177–193. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
54. *Zakon o volilni in referendumski kampanji (ZVRK)*. Ur. l. RS 103/2007. Dostopno prek: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4749> (14. marec 2016).
55. *Zakon o volitvah predsednika republike (ZVPR-1-UPB-1)*. Ur. l. RS 39/1992. Dostopno prek: <https://www.uradni-list.si/1/content?id=63899> (10. oktober 2015).
56. Zatler, Roman. 2012. Podrobna analiza Delove ankete: Kaj se je dogajalo z volivci? *Delo*, 30. november. Dostopno prek: <http://www.delo.si/novice/volitve/podrobna-analiza-delove-ankete-kaj-se-je-dogajalo-z-volivci.html> (15. april 2016).

PRILOGA

Priloga A: INTERVJU Z MATJAŽEM NEMCEM

(Matjaž Nemeč je strankarski kolega, od leta 2008-2011 tajnik predsednika vlade Boruta Pahorja, od leta 2012-2014 asistent Predsednika Republike Slovenije)

Ali je bila narejena kakšna strategija kampanje? Na kakšen način ste se lotili političnega komuniciranja?

To je zelo zanimivo. Že od 90. let so nastajale zelo pomembne oglaševalske agencije, ki so se izoblikovale na nek način na podlagi političnega marketinga. Moram priznati, da je bil tukaj gonilna sila kampanje, Borutov šesti čut. Nekateri ga imajo, nekateri ga nimajo, jaz na žalost ne. Moram pa reči, da je takih politikov v Sloveniji zelo malo, ki imajo ta občutek do odzivanja javnosti. Ima ga po mojem mnenju Janez Janša, ki ga trenutno bolj izgublja; potem ga ima Karl Erjavec in pa Borut Pahor. Ko se lotiš kandidiranja, nekako prodajaš samega sebe in se seveda poskuša prikazati v najboljši luči. Seveda vsak ima svojo zgodbo, ki pa jo moraš povedati na realni plati. Ko smo začeli s kampanjo Boruta Pahorja, smo se morali zavedati, od kje startamo. In to je bilo iz mesta izjemno nepriljubljenega politika, ki je pravkar končal tri in pol letni mandat z relativno nizkimi ocenami. Nekje je bilo treba začeti, tako se je že na začetku uradne kampanje Borut Pahor posul s pepelom in povedal, kako zadeve stojijo brez olepšavanja. Tu predvsem mislim, ko je odkrito govoril o bančni luknji, kjer so bile slabe odločitve in da je politika podcenila situacijo. To nas je nekako spravilo na položaj nič od kjer smo potem lahko gradili naprej. Percepcija ljudi je bila takšna, ok očitno se zaveda, da je zafrknil in začnimo znova. Zelo zanimiv je bil odziv, ko smo odprli Twitter račun. Dandanes politično komuniciranje poteka preko vseh kanalov (Twitter, Facebook, celo Snapchat), kar opazimo pri skoraj vseh prepoznavnih politikih. Recimo Janša prednjači na Twitterju, Borut Pahor na Facebooku itd., in zelo zanimivo je bilo, ko smo odprli twit, smo Boruta Pahorja prikazali kot navadnega državljana. Ta priložnost se nam je ponudila sama po sebi, ko smo se z avtomobilom vračali iz Celja, in so nas ustavili policisti. Naredili so mu test alkoholiziranosti, dali kazen in mi smo potem to objavili na Twitterju. S tem smo skušali pokazati, da politika ni samo lepa, dobrosrčna, inteligentna in razgledana,

ampak smo hoteli prikazati Pahorja kot človeka. In ljudje so se dejansko začeli zgražati nad dejstvom, da je tudi on moral plačati kazen, tako kot ostali državljani in mu niso pogledali skozi prste. To je bil tudi trenutek navdiha, da smo ga hoteli preko kampanje pokazati kot državljana. To je nekako vrglo iz tira neke parametre političnega komuniciranja. Politik obdan z vso močjo in vplivom in na drugi strani čustven, ranljiv državljan.

Kakšna je bila potem ciljna usmerjenost? Koga je želel prepričati, da je primeren kandidat?

Specifika kampanje je bila taka, moram priznati, da spadaš ali k levemu političnemu polu ali pa spadaš desnemu političnemu polu, vsak ima neko zaledje. Tega se prej sicer nisem zavedal, ampak, ko smo mi začeli s to kampanjo, smo bili nekje na sredini. Lahko rečem, da smo bili na nikogaršnji zemlji. Nimaš prijateljev, nimaš botrov, nimaš medijev, dejansko nimaš ničesar. To je bila mogoče naša prednost. Zato smo se kampanje lotevali na terenu, delali smo z ljudmi, in ko je Borut preživljal ure in ure z njimi, so ljudje sicer na začetku bili skeptični, ampak na koncu so se te njihove bariere in percepcije zrušile, in so ga spoznavali kot človeka. Celotna javnost je bila zelo skeptična, mogoče celo negativna do njegove kampanje, ampak Borut je vedno igral na nasprotno karto oziroma je bil kontradiktoren. Kot primer lahko povem, da ko je bil star 27 let, je bil prvi v Državnem zboru, ki je imel rdeče nogavice in seveda so se vsi zgražali. Prvi je bil, ko je izpeljal tiskovne konference stoječe za pultom in tudi takrat so se vsi zgražali. Vedno je postavljal neke nove mejnike. Borut je bil vedno skeptičen do nekih brainstormerjev, PR komunikatorjev. Zna razmišljati izven ustaljenih okvirjev, ki jih ponujajo razne agencije. Vedel je, da mora biti opazen. Ko je šel na tek, ni imel modre majice, ampak je vzel rumeno. Želel je, da ostane nek vtis na ljudi. In ko je postalo zanimivo za ljudi, je postalo zanimivo tudi za medije. Zanimalo jih je, kaj sledi, kaj bo počel naslednji dan, česa se bo še vse spomnil. Ko je enkrat dobil neko množico podpornikov oziroma prijateljev, so ti nekako privabljali še več ljudi, ki so prihajali iz vseh političnih prepričanj ali pa strank. Dal je občutek ljudem, da smo vsi enakovredni, ne glede na politično ali versko prepričanje. S svojo karizmo je tako Borut nekako ustvaril svojo volilno bazo.

Potem je bil načrt kampanje bolj ali manj trenutek inspiracije?

Nekako so ideje prihajale iz dneva v dan in na koncu smo iz tega naredili neko zgodbo, ki pa se je poznala šele nekako 14 dni pred volitvami. Takrat je prišlo do razumevanja s strani ljudi, kaj smo želeli s to kampanjo doseči. V kampanji so bili nekako trije glavni stebri. Prvi steber so bili tako imenovani glasbeni večeri z Borutom, ko smo šli na vse večje trge in potem je ob spremljavi glasbe Borut nagovarjal ljudi. S tem je želel doseči neko sproščeno vzdušje, kot da bi šli z njim na kavo in na tak način je potem komuniciral s posamezniki. Drugi steber je bilo delo na terenu. Delal je različne poklice 8 ur in se nekako poistovetil z državljani. Tretji steber so bile delovne brigade. Namen ni bil spominjanje starih časov, ampak je želel obuditi nek kolektivizem. Pri tem so nam bili na pomoč lokalni mediji, te smo uporabili tudi za glasbene večere. Tako smo želeli ljudem pokazati, da so pomembni vsi kraji in ne samo glavno mesto. Njegova prednost je bil tudi šport, ki pa je v Sloveniji zelo popularen. Tako je tudi Borut s kolesarjenjem in tekom prodril v neke sfere, ki se prej niso zanimale nekako za politiko. Ključna razlika pri tej kampanji je bila v tem, da on ni vabil ljudi k sebi, ampak je šel on do njih in tega nihče v Sloveniji še ni počel.

Kako pa je bilo s financiranjem kampanje, glede na to, da je bil, kot ste dejali na "nikogaršnji zemlji"?

Kampanja je bila relativno poceni glede na pretekla leta. Ponavadi se uradne številke vrtijo na koncu okoli 600.000, neuradne pa še celo do okoli 1.000.000. Borut je recimo za kampanjo porabil okoli 55.000 evrov, tako da je nekako z nizkim proračunom uspel doseči tako odmevnost.

Vas je kaj presenetila tako nizka volilna udeležba?

Niti ne. Trend je v Sloveniji tak, bili smo bolj pozitivno presenečeni, ker nismo pričakovali, da bo v prvem krogu dobil toliko glasov. In že po prvem krogu smo potem vedeli, da bo Borut zmagal. To je vzelo zalet tudi njegovemu protikandidatu Danilu Türku, saj je mislil, da bo dovolj njegov establishment in da se mu nič ne more zgoditi. Verjamem, da so bili kar precej v šoku in se nikakor niso mogli pobrati. Za

Milana Zvera smo vedeli, da ni nek resen kandidat. Prav je bilo, da je bil prisoten, saj je predstavljal desnico.

Kaj pa soočenja? Ste imeli kakšno taktiko, posebne priprave?

Vedeli smo, da moramo priti do soočenj v čim boljši kondiciji, da nam bo le-ta naredila pomembno razliko v pozitivnem smislu. To je bil tisti del kampanje, ko je bil on najmočnejši in če bi prišli do soočenj v slabi kondiciji, nam tudi to ne bi kaj dosti pomagalo. Borut Pahor je prekaljen politik, ki je vsebinsko seveda dobro podkovan, saj je imel izkušnje predsednika vlade in je vsebine zelo dobro poznal. Večkrat smo dali vedeti, da je biti predsednik države njegova otroška želja in da je celotno kariero gradil za to funkcijo. Nekako smo skušali prikazati, da je bil prisiljen sprejeti vlogo predsednika vlade, ki mu ni šla dobro od rok, kar je tudi priznal in se posul s pepelom. Ljudje so začeli razmišljati o tem, da morda bi mu bila funkcija predsednika bolj pisana na kožo, in da je s to njegovo dostopnostjo pravi človek za to.